ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΑΘΗΝΑΙ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1887 — ΕΤΟΣ Δ', ΑΡΙΘ. 12

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΥΠΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΤΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ ΜΑΡΤΙΟΥ
Παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἔναντι τοῦ Κήπου.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συνέντευξις Αὐτοκράτορος νικηφόρου καὶ Βασιλίσσης ἡττημένης, ὑπὸ Χ. Μελετοπούλου.
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.
Ἡ συμβουλὴ τοῦ Γκουνὼ καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Ἑλληνίδων, ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη.
ΚΩΠΕΡΙΝΑΙ ΑΠΗΓΗΣΕΙΣ: **Ὁ ἐπίλογος ἐν Χαλέπᾳ**, ὑπὸ Ι. Μ. Δ.
Περὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσης, ὑπὸ Κ.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ ὑπὸ Dandy.
ΑΝΑΛΕΚΤΑ
Φιλελληνισμὸς τοῦ Πούσκιν, ὑπὸ Ἰ. Γ. Φ.
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ: **Ἐθνικαὶ Εἰκόνες** Γ. Μαρτινέλλη.

Ἐν τῷ **ΑΕΛΤΙΩ**. Ἡμερολόγιον. — Ἑορταὶ τῆς ἑβδομάδος.—Μικραὶ εἰδήσεις. — Ἰδιαίτερα γράμματα. Ὁδηγός.—Νέα βιβλία.—Ἀγγελίαι.
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Κας Ἐμ. de Girardin.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΗΤΤΗΜΕΝΗΣ

Ὁ ἀναλογιζόμενος ὁποῖον ἦτο τὸ Πρωσσικὸν Κράτος ἐν ἀρχῇ τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος θαυμάζει ἀληθῶς τὴν περίνοιαν τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ συνεχῶν καὶ ἐνδόξων ἀγώνων, δι' συνετοῦς ἅμα καὶ μεγαλεπηβόλου πολιτικῆς, πρὸς μεγάλους καὶ διὰ μίαν μικρὸν ἀγωνιζόμενοι, συνεπλήρωσαν τὸ μέγα καὶ λαμπρὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ δικαίως ἐπισύρει τὸν θαυμασμὸν τῆς παρούσης γενεᾶς.

Ἁπλῶν Δουκάτων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, διὰ τῆς περινοίας Φρεδερίκου τοῦ Α' προήχθη ἡ Πρωσσία εἰς Βασίλειον καὶ διὰ τῆς εἰρήνης τῆς λεγομένης τοῦ Ἀουσβούργου ἐπὶ Φρεδερίκου Γουλιέλμου Α' προσεκτήσατο χώρας εὐρείας, ἐν αἷς τὸ ἥμισυ τῆς Πομερανίας. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Φρεδερίκου Β', εἰς ὃν δικαίως ἀπεδόθη ὁ τίτλος τοῦ *Μεγάλου*, προήχθη τὸ Πρωσσικὸν Κράτος εἰς μέγιστον δυνάμεως καὶ δόξης. Ὁ ἀνικανοτος οὗτος ἡγεμὼν, δεινὸς στρατηγὸς ἔχει τοὺς ἐναμίλλους αὐτοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ διά τε τὸ ἀκατάβλητον θάρρος καὶ τὴν περὶ τὰ πολεμικὰ μεγαλουργίαν καὶ τὸν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας ἔρωτα. Ἐκτὸς δὲ τῶν μεγάλων αὐτοῦ κατορθωμάτων κατέλιπε καὶ ἄλλα περισσοτέρα ἔργα αὐτοῦ, ὅλη. βιβλιοθήκην ἐξακοσίων συγγραμμάτων, καὶ ὅστις, ἐνῶ τῆς πρὸς αὐτὸν προσχύσεως τοῦ ἀγρίου πατρὸς, ἤθελε συνδυνεύσειέν ἀν ἀπολεσθῆναι ἐὰν μὴ ἐπέγχνεν ὡς μεθυσοφωνὸς, μόλις ἀναλαβὼν τὸ τῆς βασιλείας κράτος πόλεμον κατὰ τῆς ἐπίσης ἐνδόξου αὐτοκρατείρας τῆς Αὐστρίας Μαρίας Θηρεσίας καὶ κατεστάθη πρὸς ζημίαν τῆς Αὐστρίας, τὴν Σιλεσίαν. Ἐπὶ διεκατέλουθῶς ἔτη προάγει τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς τέχνας, ἐνθαρρύνει τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰ γράμματα καὶ καλεῖ περὶ ἑαυτὸν τὸν Βολταῖρον, τὸν Διδερότον, τὸν Δαλαμπὲρ, τὸν Μωπερτουί. Κατὰ τὸν πεντάετῆ πόλεμον μόνος αὐτὸς μετὰ τῆς σχεδὸν βεβαίας συμμάχου του Ἀγγλίας ἀγωνίζεται κατὰ πέντε Κρατῶν συνωμοσιμένων, τῆς Αὐστρίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Σαξωνίας, τῆς Σουηδίας καὶ τῆς Ρωσσίας, συγκροτεῖ δεκαεὶς μάχας, νικᾷ καὶ νικᾶται, καταβάλλεται, ἀπελπίζεται καὶ ἀποβάλλει τὸ μέγιστον μέρος τῶν χωρῶν τοῦ Βασιλείου, ἐνῷ θαυμάζεται καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ διὰ τὸ ἀκατάβλητον θάρρος καὶ τὴν ἐπιμονὴν, τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματος καὶ τὴν στρατηγικὴν μεγαλοφυΐαν. Τότε, ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ καὶ τῇ δυστυχίᾳ ἐκείνῃ, λέγεται ὅτι συνέθετο τὸ περίφημον ἐκεῖνο γαλλικὸν δίστιχον:

Quand on a tout perdu et qu'on n'a plus d'espoir
La vie est un fardeau et la mort un devoir.

Ἀλλ' ὁ Φρεδερίκος καὶ πάλιν, ἀνεγείρεται ὡς ὁ Ἀνταῖος, ἀντλῶν δυνάμεις ἐκ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ νοὸς καὶ τῆς μεγάλης αὐτοῦ καρδίας. Καὶ νικᾷ εἰς Ῥοσβὰχ κατὰ κράτος τοὺς αὐστριακοὺς καὶ γαλλικοὺς στρατοὺς ἡνωμένους καὶ ἀναστὰς πάντα τὸ ἀπολεσθέν, καὶ διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Οὐβερσβούργου τῷ 1763 ἐξασφαλίζει εἰς ἑαυτὸν πάλιν τὴν Σιλεσίαν. Φρεδερίκος ὁ Β' διὰ πολυτίμων αὐτοῦ ἔργων καὶ ἀρετῶν κατέδειξεν ἐπὶ ἡ μεγαλοφοία, ἐμπνεομένη ὑπὸ τῆς ὑψηλοῦς φιλοδοξίας καὶ τῆς φιλοπατρίας, δύναται πολλάκις νὰ κατορθώσῃ διὰ μικρῶν δυνάμεων μεγάλα ἔργα καὶ νὰ καταβάλῃ δυνάμεις μεγάλας καὶ φοβερὰς, αἵτινες μετὰ περιφρονήσεως ἐθεώρουν πρότερον τὸν ἀντίπαλον.

Πόσα ἀνδράματα ἡ βασιλεία αὐτοῦ παρέχει εἰς τοὺς ἠγεμόνας μικρῶν, ἀλλὰ ἐχόντων εὐγενῆ φιλοδοξίαν ἐθνῶν.

Τότε, ἐπὶ 30 καὶ ἐπέκεινα ἔτη, ἡ δόξα τῆς Πρωσσίας ἦσαν μεγάλη καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Ὡς συμβαίνει συνήθως κατὰ τὰς ἐπιτυχίας, πάντα τὰ πρωσσικὰ θαυμάζοντο, ἐδίδαν δὲ ἡ στρατιωτικὴ ἀγωγὴ, καὶ ἐγένετο τὸ στρατιωτικὸν σύστημα Φρεδερίκου τοῦ Β' ἐκόπτοντο ὡς τὸ τελειότατον πάντων, καὶ οἱ Πρῶσσοι στρατιῶται, οἷοι ὁ Ῥοσβὰχ κλιναὶ τῶν ἐνδόξων γαλλικῶν στρατιῶν, ἐθεωροῦντο ἀπρόσβλητοι καὶ πρῶτοι στρατιῶται τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' ἀποθνήσκουσιν οἱ μεγάλοι ἡγεμόνες, μεταβάλλονται οἱ καιροὶ, μεταβάλλονται καὶ τὰ ἔθνη, ὡς καὶ τὰ ἄτομα. Τί δὲν ἔχει τέλος; τί μένει; δὲν ἔχει παρελθεῖν, ὡς λέγει καὶ ὁ Ἄγγλος φιλόσοφος ἱστορικὸς Καρλύλ;

Μετὰ τὴν ὑποχώρησιν ἐν Βαλμὶ, ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ὅπου ὁ στρατηγὸς Δουμουριὲ ἀπέκρουσε τὸν εἰσβαλόντα εἰς Γαλλίαν ὑπὸ τὸν δοῦκα τοῦ Βρουνσβίκ πρωσσικὸν στρατὸν, ἐπεφυλάσσετο τῇ Πρωσσίᾳ ἥττα ἄλλη, πολλῷ δεινοτέρα καὶ φοβερωτέρα ἐκείνης. Ἐπαιρομένη ἐπὶ τῇ δόξῃ Φρεδερίκου τοῦ Μεγάλου καὶ μὴ ἀναμετρροῦσα τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις δεόντως, ἡ Πρωσσία ἐτόλμησε κατ' ἔτος 1806 νὰ ἐπιχειρήσῃ πόλεμον κατὰ τοῦ κολοσσοῦ τῶν χρόνων ἐκείνων Ναπολέοντος τοῦ Α', ἀλλὰ κατεθραύσθη ἐν Ἰένῃ, καὶ ἀποτέλεσμα τῆς ἥττης ταύτης ὑπῆρξεν ἡ περίφημος συνθήκη τῆς Τιλσίτης, δι' ἧς ἡ Πρωσσία ἀπέβαλε τὸ ἥμισυ τῶν ἑαυτῆς χωρῶν, ὑπεβλήθη εἰς βαρέα λύτρα πολέμου καὶ εἰς τὸν ταπεινωτικὸν ὅρον νὰ διατηρῇ ἐτησίως στρατὸν μόνον 40 χιλιάδων ἀνδρῶν.

Κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν τῆς συνθήκης ἐκείνης διεπραγμάτευσιν, τὸ ἀνακτοβούλιον τοῦ Βερολίνου ἠγωνίσθη νὰ διασώσῃ τῇ Πρωσσίᾳ, τὸ ὀχυρότατον φρούριον τοῦ Μαγδεβούργου, τὸ πολύτιμον τοῦτο προπύργιον τοῦ πρωσσικοῦ κράτους. Ἡ βασίλισσα τῆς Πρωσσίας Λουΐζα-Ἀμαλία, γυνὴ περίφημος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους διά τε τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα αὐτῆς προτερήματα, ἰδίως δὲ διὰ τὸν νοῦν καὶ τὸ θάρρος, ἐμπνεομένη ὑπὸ θερμῆς φιλοπατρίας, πλήρους ὑπερηφανείας βασιλικῆς καὶ φρίττουσα ἐπὶ τῇ ταπεινώσει, ἣν ἔμελλε νὰ ὑποστῇ ὁ οἶκος τοῦ Βρανδεβούργου, ὁ τοσοῦτον κλεινὸς ὑπὸ Φρεδερίκου τοῦ Μεγάλου καὶ κατεστάτας τὸ φοβερὸν καὶ ὁ διαιτητὴς τῆς Εὐρώπης, ἐνόμισεν ὅτι διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῆς σχέσεως καὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἔχουσι πρὸς θήλυπρα γυναικὸς καὶ μάλιστα γυναικὸς βασιλίσσης καὶ ἠκετευούσης, ἠδύνατο νὰ κάμψῃ τὸν σιδηροῦν ἐκεῖνον καὶ ἄκαμπτον δυνάστην, νὰ κατασκιάσῃ τὸν φοβερὸν κατακτητὴν τῶν χρόνων ἐκείνων, τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γαλλίας Ναπολέοντα τὸν Α'. Ἐπαιτοῦσαι δὲ συνήθως αἱ γυναῖκες, αἱ ἐπιτάκτοι τὴν καλλονὴν καὶ τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν χάριν ἐπειδὴ οἱ πάντες συνήθως περιέπουσιν αὐτὰς καὶ ὑποβάλλονται πρόθυμοι εἰς ἅπασας αὐτῶν τὰς θελήσεις καὶ τὰς φρενοτροπίας ἔτι, ἄγονται νὰ πιστεύσωσιν ὅτι καὶ πᾶσα δυνάστας τῶν ἐθνῶν δύναται νὰ ἔχωσιν ὑπήκοους. Ἄλλως τε ἡ βασίλισσα Λουΐζα εἶχε διὰ τῶν θελγήτρων αὐτῆς κράτος πολὺ ἐπὶ τοῦ τότε αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρου. Ἀπαξ λοιπὸν ἐλέχθη ἴσως ἡ ἡγεμὼν ἐκείνη, δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τοσοῦτον κράτος καὶ ἐπὶ τοῦ συμμάχου αὐτοῦ, τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων καὶ διαιτητοῦ τῆς Εὐρώπης. Καὶ, ἐὰν διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῆς παρουσίας, διὰ τῆς εὐγλωττίας καὶ τῶν χαρίτων ἐξεπλήρου τὸν

πόθον ἀπαξάπαντος τοῦ πρωσσικοῦ ἔθνους· ἐὰν ἔσωζε τῇ Πρωσσίᾳ τὸ πολύτιμον Μαγδεβοῦργον καὶ ἠλάττου τῆς ταπεινώσεως τὸ αἶσχος, ὁποία θὰ ἦτο τῶν Πρώσσων ἡ ἀγάπη πρὸς αὐτὴν καὶ τὸν βασιλεύοντα οἶκον, καὶ ὁπόσον εὔφημος ἡ περὶ αὐτῆς μνεία ἐν τῇ ἱστορίᾳ;

Ἡ βασίλισσα Λουΐζα ἦτο σύζυγος φιλόστοργος καὶ περιπαθής, διὰ τῆς ἀφοσιώσεως δὲ αὐτῆς εἶχεν ὑποστηρίξει ἐν ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ ἀτυχίαις τὸν βασιλέα σύζυγόν της. Ἴσως ἡ πρᾶξίς της ἐκείνη προήρχετο καὶ ἐκ συζυγικοῦ φίλτρου· ἀλλ' οὐχ ἧττον δεικνύει καὶ καρδίαν φιλοπάτριδα καὶ ἀληθῶς βασιλικήν, δεικνύει ὅτι ἐκέκτητο καὶ ἀνδρικὰς ἀρετάς.

Ἐπορεύθη λοιπὸν καὶ αὕτη εἰς Τιλσίτην, ἵνα ἱκετεύσῃ τὸν παντοδύναμον δυνάστην, ὅπως φανῇ ἧττον σκληρὸς πρὸς τὴν Πρωσσίαν καὶ ἀφήσῃ εἰς αὐτὴν τὸ Μαγδεβοῦργον. — Διατί, Μεγαλειοτάτη, ἡ Πρωσσία νὰ κηρύξῃ κατ' ἐμοῦ τὸν πόλεμον; τὴν ἠρώτησεν οὗτος ἀποτόμως. — «Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ἡ ὑπερήφανος ἐν τῇ ἀτυχίᾳ βασίλισσα ἡ δόξα Φριδερίκου τοῦ Μεγάλου ἦτο τοσαύτη, ὥστε μᾶς ἐπέτρεπε βεβαίως νὰ ἀπατηθῶμεν περὶ τῶν ἡμετέρων δυνάμεων.»

Ἄγνωστον, ἂν μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἡ βασίλισσα Λουΐζα, βλέπουσα ὅτι δύσκαμπτος ἦτο ὁ παρακαλούμενος δυνάστης, κατέφυγεν εἰς θεμιτὴν τινα φιλαρέσκειαν πρὸς αὐτόν, τὴν ὁποίαν οὗτος παρεξηγήσας, ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπωφεληθῇ, παραχωρῶν εἰς τὴν βασίλισσαν τὸ αἰτούμενον ἀντὶ τῆς μεγίστης τῶν θυσιῶν, ἣν δύναται ἡ γυνὴ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἄνδρα. Πιθανὸν ὅτι τὸ κατὰ τοῦ ἀμειλίκτου νικητοῦ μῖσος τοῦ πρωσσικοῦ λαοῦ ἔπλασε τὴν παράδοσιν ταύτην· ὀφείλομεν ὅμως νὰ μνημονεύσωμεν ὅτι κατ' αὐτὴν ὁ Ναπολέων, θελχθεὶς ἐκ τῶν χαρίτων τῆς βασιλίσσης καὶ καταχρώμενος τῇ δυνάμει αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ διὰ τρόπου μὴ λίαν εὐπρεποῦς τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποίει αὐτῷ ἡ πολυθέλγητος ἐκείνη τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα γυνή. Ἀλλὰ τὴν ὑβριστικὴν φιλοφροσύνην τοῦ νικητοῦ αὐτοκράτορος ἀπέκρουσε περίφρων ἡ ὑπερήφανος βασίλισσα μεθ' ὑπερηφανίας, ἀξίας τῆς γενεᾶς καὶ τοῦ ἀξιώματος αὐτῆς. Ὁ Ναπολέων ἐνόμισε τότε ὅτι προέβη λίαν ταχέως, καὶ, ἀναλαμβάνων τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς βασιλίσσης ἀπόστασιν, ἐζήτησε μόνον ἀπ' αὐτῆς τὸ ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτῆς ῥόδον. «Τοῦτο θὰ ἦνε, τῇ εἶπε, τὸ πρῶτον μεταξὺ ἡμῶν ἐχέγγυον· καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα, ἵνα λάβῃ τὸ ῥόδον, ὅπερ ἡ βασίλισσα εἶχεν ἤδη ἀποσπάσει ἀπὸ τοῦ στήθους αὐτῆς.

Ἀλλ' αὕτη μετ' ὀργῆς τὸ ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ κατεπάτησε . . .

Καὶ αὐτὴ μὲν ἡ παράδοσις· ἀλλ' ἀς ἀκούσωμεν ἤδη τὰ περὶ τῆς περιέργου αὐτῆς συνεντεύξεως μνημονευόμενα ὑπὸ τοῦ κόμητος Λασκάγ ἐν τῇ βίβλῳ τῇ ἐπιγραφομένῃ «Ἀπομνημόνευμα τῆς ἁγίας Ἑλένης», ὡς λεχθέντα ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ναπολέοντος πρὸς τὸν Λασκάγ.

Ὁ Ναπολέων ἔλεγεν ὅτι, ἐὰν ἡ βασίλισσα τῆς Πρωσσίας ἤθελεν ἔλθει περὶ τὴν ἀρχὴν τῶν διαπραγματεύσεων, ἤθελε πολὺ ἐπιδράσει ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος· ἀλλ' εὐτυχῶς τὰ τῶν διαπραγματεύσεων εἶχον ἤδη πολὺ προχωρήσει. Λόγος δὲ ἐκράτει ὅτι ὁ βασιλεὺς τὴν εἶχεν ἐμποδίσει ἕως τότε, ὡς ζηλοτυπῶν ἤδη πρὸς ὑψηλόν τί πρόσωπον (προφανῶς ἐνόει τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρον, ὅστις, ὡς εἴπομεν, ἠρέσκετο μεγάλως ἐν ταῖς μετὰ τῆς βασιλίσσης Λουΐζης διατριβαῖς). Καὶ ἡ ζηλοτυπία αὕτη, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, δὲν ἦτο, ὡς ἐβεβαίουν, ὅλως ἀβάσιμος.

Μόλις ἀφικόμενος εἰς Τιλσίτην, ὁ Ναπολέων μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τῆς βασιλίσσης, ἥτις, ὡς ἔλεγεν, ἦτο εἰσέτι περικαλλής, ἀλλ' οὐχὶ καὶ λίαν ἀνθηρά. Τὸν ἐδέχθη αὕτη ἐν παραστάσει δραματικῇ, θεατρικῇ· ἐκραύγαζε ζητοῦσα *δικαιοσύνην*, εἶχε τὴν κεφαλὴν ἀνεστραμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω, τοὺς βραχίονας πρὸς τὰ ἄνω ὑψωμένους, ὡς ἀληθῆς ἠθοποιός. Ὁ Ναπολέων περιῆλθεν εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Τῇ προσέφερεν ἔδραν, ἵνα καθήσῃ, ἀλλ' αὕτη ἐξηκολούθει μετὰ τόνου παθητικοῦ νὰ κραυγάζῃ: «Ἡ Πρωσσία εἶχε τυφλωθῆ περὶ τῆς δυνάμεώς της, ἔλεγεν· ἐτόλμησε νὰ πολεμήσῃ ἕνα ἥρωα, ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὸ μέγα μέλλον τῆς Γαλλίας, νὰ περιφρονήσῃ τὴν φιλίαν της . . ἐτιμωρήθη πολὺ σκληρά! . . Ἡ δόξα τοῦ Μεγάλου Φριδερίκου, αἱ ἀναμνήσεις του, ἡ κληρονομία του εἶχον ἐξογκώσει πολὺ τὴν μεγαλαυχίαν της, καὶ τώρα τὴν καταστρέφουν! . . . ». Παρεκάλει, ἱκέτευε. Τὸ Μαγδεβοῦργον ἦτο ἰδίως τὸ ἀντικείμενον τῶν θυσιῶν της. Εὐτυχῶς ὁ σύζυγός της διέκοψε τὴν σκηνήν. Ἡ βασίλισσα δι' ἐκφραστικοῦ βλέμματος ἀπεδοκίμασεν αὐτὴν τὴν ἄκαιρον παρέμβασίν του καὶ ἔδειξε δυσαρέσκειαν. «Τῷ ὄντι, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε νὰ μετάσχῃ καὶ αὐτὸς τῆς συζητήσεως· κατέστρεψεν ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἠλευθερώθην».

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐκάλεσε τὴν βασίλισσαν εἰς γεῦμα· ἀνέπτυξεν, ἔλεγεν, αὕτη ὅλην τὴν λαμπρότητα τοῦ πνεύματός της, πάντα τὰ θέλγητρα τῆς συμπεριφορᾶς της, πᾶσαν τὴν φιλαρέσκειάν της. Ἀλλ' εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀνθέξω, προσέθηκεν· ἐν τούτοις ἐδέησε νὰ προσέξω πολὺ μὴ ὑποβληθῶ εἰς τινα ὑποχρεώσιν ἐκ τινὸς ἀμφιβόλου λόγου, τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσον μετὰ πολλῆς προσοχῆς οἱ παριστάμενοι ἠκροῶντο τῶν λόγων μου, καὶ μάλιστα ὁ Ἀλέξανδρος».

Πρὸς στιγμήν, πρὶν καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ Ναπολέων, λαβὼν ῥόδον ἐκ τινος ἀνθοφόρου ἀγγείου, τὸ προσέφερεν εἰς τὴν βασίλισσαν, ἥτις κατ' ἀρχὰς προσεποιήθη ἄρνησιν: — Ἀλλὰ εὐθὺς μεταγνοῦσα, «*Ναί*, εἶπεν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον μὲ τὸ Μαγδεβοῦργον». Εἰς τοῦτο ὁ Ναπολέων τῇ ἀπήντησεν: «Ἀλλά . . . θὰ παρατηρήσω εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅτι ἐγὼ σᾶς δίδω τὸ ῥόδον καὶ ὑμεῖς τὸ λαμβάνετε.»

Ἡ βασίλισσα εἶχε καθήσει μεταξὺ τῶν δύο αὐτοκρατόρων, οἵτινες ἠμιλλῶντο περὶ φιλοφρονήσεις. Τὸ ἑσπέρας, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς βασίλισσης, ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις μεθ' ὅλην τὴν ἀβροτητα αὐτοῦ ἠθάνετο ἑαυτὸν ὑπὲρ τὸ μέτρον πιεζόμενον, ἀπεφάσισε νὰ τελειώσῃ τὸ πρᾶγμα, ἐκάλεσε τὸν Ταλλεϋράνδον καὶ τὸν πρίγκηπα Κουράκιν, καὶ ὡμίλησε βραχέως, ὡς συνέθιζεν ἐνίοτε, λέγων ὅτι ἐπὶ τέλους μία γυνὴ φιλάρεσκος δὲν ἔπρεπε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ σύστημα ὁλόκληρον πολιτικῆς, ἀφορῶν εἰς τὸ μέλλον μεγάλου λαοῦ, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπογραφῇ παραχρῆμα ἡ συνθήκη ὅπερ καὶ ἐγένετο. «Οὕτως ἡ συνέντευξις τῆς βασιλίσσης, ἔλεγεν, ἐπέσπευσε τὴν συνθήκην κατὰ ὀκτὼ ἢ δεκαπέντε ἡμέρας». Τῇ ἐπαύριον ἡ βασίλισσα, ἐνῷ παρεσκευάζετο ν' ἀνανεώσῃ τὰς ἐφόδους της, ἔμαθε μετ' ἀγανακτήσεως τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης, ἔκλαυσε πολύ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἴδῃ πλέον τὸν Ναπολέοντα. Δὲν ἤθελε νὰ μετάσχῃ τοῦ δευτέρου γεύματος. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἐδέησε νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν παρακαλέσῃ. Ἡ βασίλισσα ἐκραύγαζεν, ἰσχυριζομένη ὅτι ὁ Ναπολέων ἠθέτησε τὸν λόγον του. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο πάντοτε παρών. Ἦτο μάλιστα μάρτυς ἐπικίνδυνος, ἕτοιμος, ἵνα μαρτυρήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὸν ἐλάχιστον λόγον, ὅστις ἤθελε διαφύγει τὸ στόμα τοῦ Ναπολέοντος. «Δὲν σᾶς ὑπεσχέθη τίποτε, τῇ ἔλεγεν· ἂν δύνασθε νὰ ἀποδείξητε τοὐναντίον, ἀναλαμβάνω ὡς ἄνηρ νὰ τὸν ὑποβάλω εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπροχέσεώς του, καὶ θὰ τὴν ἐξετέλει, εἶμαι βέβαιος.— Ἀλλὰ μοῦ ἔδωκε νὰ ἐννοήσω, . . . ἔλεγεν ἐκείνη. — Οὐχί, ἔλεγεν ὁ Ἀλέξανδρος· καὶ δὲν ἔχετε κανένα λόγον παραπόνων κατ' αὐτοῦ. Τέλος ἦλθεν εἰς τὸ γεῦμα. Ὁ Ναπολέων, ὅστις δὲν ἐφρόντιζε πλέον νὰ ἀμυνθῇ κατὰ τῶν ἐφόδων αὐτῆς, ὑπῆρξε λίαν πρὸς αὐτὴν φιλόφρων. Καὶ ὅτε, μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος, ὁ Ναπολέων προέπεμψεν αὐτὴν μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς κλίμακος, τῷ ἔσφιγξεν αὕτη τὴν χεῖρα, καὶ τῷ εἶπε μετά τινος αἰσθηματικοῦ παραπόνου: «Εἶνε δυνατόν, ἀφοῦ ἔλαβον τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσω τόσον ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἄνδρα τοῦ αἰῶνος καὶ τῆς ἱστορίας, νὰ μὴ μοὶ ἀφήσῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ δύναμαι νὰ τὸν διαβεβαιώσω ὅτι μὲ ὑπεχρέωσε καθ' ἅπαντα τὸν βίον; . . . — Μεγαλειοτάτη, εἶμαι ἀξιολύπητος, τῇ ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ αὐτοκράτωρ. Ἡ τύχη μου εἶνε κακή. — Καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν ἄμαξαν, ἐκάλεσεν ἡ βασίλισσα τὸν Διουρόκ, ὃν εἶχεν ἐν πολλῇ ὑπολήψει, τῷ ἐπανέλαβε τὰ παράπονά της καὶ τῷ εἶπε, δεικνύουσα τὰ ἀνάκτορα: — «Ἰδοὺ οἶκος, ἐν τῷ ὁποίῳ σκληρῶς μὲ ἠπάτησαν.»

— «Ἡ βασίλισσα τῆς Πρωσσίας, ἔλεγεν ὁ αὐτοκράτωρ, εἶχε βεβαίως πλεονεκτήματα, πολλὴν παίδευσιν καὶ μεγάλην ἕξιν τοῦ κόσμου· ἀπὸ δεκαπενταετίας αὐτὴ ἀληθῶς ἐβασίλευε. Καὶ μεθ' ὅλην τὴν δεξιότητά μου καὶ τὰς προσπαθείας μου, ἐφάνη αὐτὴ διαρκῶς κυρία τῆς συναναστροφῆς, ἐπανήρχετο ἀδιαλείπτως εἰς τὸ προκείμενον, ἴσως μεθ' ὑπερβαλλούσης ἐπιμονῆς, μετὰ μεγάλης ἄλλως τε εὐπρεπείας καὶ ἀληθῶς εἰπεῖν, τὸ πρᾶγμα ἦτο σπουδαῖον δι' αὐτήν, ὁ χρόνος πολύτιμος καὶ βραχύς.»

Ταῦτα κατὰ τὸν Λασκάγ περὶ τῆς περιφήμου ἐκείνης συνεντεύξεως.

Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν παραδεχθῇ τις περὶ τοῦ ἀξιοπεριέργου ἐκείνου γεγονότος, ὀφείλει νὰ θαυμάσῃ τὴν συζυγικὴν φιλοστοργίαν καὶ τὴν θερμὴν φιλοπατρίαν τῆς βασιλίσσης Λουΐζης. Ἀλλ' ἡ ὄντως βασιλικὴ ἐκείνη ψυχὴ καὶ μετὰ τὴν ταπεινωτικὴν ἐκείνην συνθήκην ἔδειξε μεγάλας ἀρετάς. Ὅ τε σύζυγός της βασιλεὺς καὶ αὕτη συνεμερίσθησαν μετὰ τοῦ ἔθνους ἁπάσας τὰς θυσίας τὰς ὑπὸ τῶν βαρέων λύτρων πολέμου ἐπιβληθείσας εἰς αὐτό. Αἱ τῆς οἰκονομίας τῶν ἀνακτόρων δαπάναι ἠλαττώθησαν εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Τὰ ἀργυρᾶ σκεύη ἐπωλήθησαν ἐν Ὁλλανδίᾳ. Ἡ Αὐλὴ διετέλει ὡς ἐν πένθει. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς οἰκονομίας, ἥτις διεῖπε τὰ τῆς Αὐλῆς, ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Καρλόττα, ἡ ἀκολουθοῦσα γενομένη αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας καὶ μήτηρ Ἀλεξάνδρου τοῦ Β', ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρός της τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων της πέντε τάλληρα, ἵνα ἀγοράσῃ ἐν φόρεμα. «Δὲν δύναμαι, τέκνον μου, τῇ εἶπεν ὁ βασιλεύς, νὰ σοῦ κάμω καλλίτερον δῶρον.»

Ἡ δὲ βασίλισσα κατὰ τὴν ἐν Καινιγσβέργῃ διαμονήν της ἐθυσίασεν ἅπαντα τὰ κειμήλιά της εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν γαμήλιον δακτύλιόν της· οὐδένα δὲ ἄλλον στολισμὸν ἐπέτρεπεν εἰς ἑαυτὴν ἢ μόνον μικρὰν δέσμην ἐκ κυανῶν γερανίων, ἣν αὕτη συνέλεγεν ἐκ τῶν ἀγρῶν κατὰ τοὺς ἐρημικοὺς αὐτῆς περιπάτους.

Ἀλλὰ δὲν ἀντέσχεν ἐπὶ πολὺ ἡ πλήρης αἰσθήματος ἐκείνη γυνὴ εἰς τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν θλῖψιν. Καταβληθεῖσα βεβαίως ἐξ αὐτῆς, ἐτελεύτησε κατὰ τὸ ἔτος 1810, ἀφεῖσα λύπην ἀπαραμύθητον εἰς τὸν βασιλέα σύζυγόν της καὶ ὑψηλὰ διδάγματα βασιλικῆς ἀρετῆς καὶ φιλοπατρίας εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς καὶ πάντας τοὺς ἡγεμόνας. Καὶ τὴν ἀνθοδέσμην ἐκείνην τῶν κυανῶν γερανίων, ἣν ἔφερεν ὡς μόνον στολισμὸν τῆς ἡ μήτηρ του ἐν τῇ δυστυχίᾳ, τέρπεται ἔχων πάντοτε ἐνώπιόν του ἐπὶ τοῦ γραφείου του εἰς ἀνάμνησιν ἐκείνης ὁ δευτερότοκος αὐτῆς υἱός, ὁ νῦν γηραιὸς αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Γουλιέλμος, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Βατερλῶ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπέπρωτο νὰ δοξασθῇ καὶ νὰ μεγαλυνθῇ ἡ Γερμανία.

Χ. Μελετοπουλος

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Τὸ μέγα, τὸ μόνον τῆς ἡμέρας ζήτημα εἶνε ἡ δίκη τῶν ἐν Κούτρᾳ. Μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν χαράσσονται αἱ γραμμαὶ αὗται δὲν ἐπερατώθη εἰσέτι. Ἀπὸ τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἐν αἷς τὰ φιλότιμα τῆς πατρίδος τέκνα μετ' ἀγωνίας ἀναμένουσι τὴν ἔκβασιν, μέχρι τῶν προπυλαίων τοῦ κακουργοδικείου Ἀθηνῶν, ἐν ᾧ δικάζονται οἱ κατηγοραύμενοι ἐπὶ τῷ ἰσχάτῳ ἐγκλήματι τῆς διαπομπεύσεως τῆς ἐθνικῆς τιμῆς, μία φωνὴ ἀκούεται: Θάνατος, θάνατος εἰς τοὺς προδότας!

Ἡ κοινὴ γνώμη ἐξεγερθεῖσα ἀναμένει τὴν ἀπόφασιν. Τὴν ἀναμένει δὲ ἀπολύτως, οὐστηρῶς καταδικαστικήν, διότι πιστεύει ὅτι μόνον διὰ τῆς καταδίκης τῶν ἀθλίων ἐκείνων θὰ ἀποπλυθῇ τὸ στίγμα, ὅπερ ἐνεκολάφθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς πατρίδος συμβόλου, τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας.

Οὐδεμία φωνὴ συμπαθείας ἠκούσθη, οὐδ' ἐπετρέπετο ν' ἀκουθῇ. Ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ οἶκτος καὶ αὐτὸς ἐσίγησεν, οἱ συγγενεῖς τοὺς ἀπεστράφησαν, οἱ φίλοι τοὺς ἐμίσησαν, οἱ ξένοι τοὺς δακτυλοδεικτοῦσιν. Ἄγνωστον ποία τύχη τοὺς ἀναμένει. Βεβαίως ὅμως αὕτη ἔσται ἀξία τῶν ῥβδελυρῶν ἔργων των.

Τοιαῦτα λέγει καὶ ἐπαναλαμβάνει πᾶν στόμα· καὶ εἶνε ἕτοιμον, ἅμα ὡς ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης, νὰ παραδώσῃ τὰ ὀνόματά των εἰς τὸ ἀνάθεμα τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Καὶ ἔχει δίκαιον.

Οἱ ἔνοχοι πρέπει νὰ δώσωσι τὴν δίκην τῶν ἁμαρτημάτων, τῶν ἐγκλημάτων αὐτῶν.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη φάσις τοῦ ἀπαισίου ζητήματος.

Τὸ *Ναί* ἐκεῖνο, τὸ *Ναί· εἴτε ἔκφυλοι!* δὲν καταδικάζει μόνον τοὺς δειλοὺς καὶ προδότας. Τὸ *Ναί* ἐκεῖνο εἶνε ἡ ἐπίσημος τῆς δικαιοσύνης ὁμολογία, ὅτι ἐκηλιδώθη ἡ ἐθνικὴ τιμή.

Ἡ ὁμολογία δὲ αὕτη εἶνε ἄλλη μεγαλειτέρα καταδίκη ὅλων ἡμῶν. Εἶνε δεινὴ συμφορά, εἶνε κηλὶς φρικτὴ καὶ ἀπαισία.

Τὸ ξίφος τοῦτο, ἡ ἐπωμὶς ἐκείνη, οἷος δήποτε καὶ ἂν τὰ φέρῃ, ἐστιγματίσθησαν. Ὁ στρατὸς ὅλος εἶνε ἐν σῶμα· ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου μέχρι τοῦ κατωτέρου ἄκρου θὰ ὑποστῇ τὴν αἱματηρὰν προσβολήν. Ἐπειτα ἔρχεται ἡ κοινωνία, σύμπασα ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία. Ὅπως μέχρι τοῦδε ὑπερηφάνως ἐπεδείκνυεν ἕκαστος τοῦ δεῖνος ἥρως ἢ σοφοῦ τὰ κατορθώματα, τὴν εὐκλειαν τοῦ ἑνός, τὴν δόξαν τοῦ ἄλλου μεγάλου τέκνου τῆς πατρίδος του, οὕτω καὶ νῦν κληρονομεῖ μέρος τοῦ αἴσχους.

Δυστυχία δὲ εἰς τὸν λαόν, ὅστις δὲν αἰσθάνεται τὰ ῥαπίσματα, ἅπερ ἡ εἱμαρμένη τῷ ἐπιφέρει, καὶ ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν, ἂν τὰ λησμονήσῃ!

Ἰδέτε τοὺς Γάλλους. Φέρουσι παρειὰν ἐφ' ἧς τὸ στίγμα ἔτι τῆς ἐχθρικῆς παλάμης. Ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο φάρμακον δι' αὐτοὺς καί, ἀφοῦ τοὺς κατέστησεν ἰσχυρούς, θὰ τοὺς ἐξαγνίσῃ μίαν ἡμέραν.

Εἴθε τοὐλάχιστον τὸ στίγμα τῆς Κούτρας νὰ ἀνεγεννήσῃ καὶ ἡμᾶς. Ἡ δὲ πρὸς τοῦτο ἐργασία ἔστω ἡ παρηγορία διὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ συμφορᾷ πονοῦσαν καρδίαν παντὸς Ἕλληνος.

* * *

Πανδήμως ἐτελέσθησαν ἐν Κερκύρᾳ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος, ὃν ἡ σεμνὴ εὐγνωμοσύνη ἀνήγειρεν εἰς μνήμην τοῦ μεγάλου τῆς πατρίδος εὐεργέτου καὶ Κυβερνήτου Ἰωάννου Καποδιστρίου. Ἐν τῇ τελετῇ ἀντεπροσωπεύετο ὁ Βασιλεύς, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος, ἡ Βουλή, τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον καὶ πολλοὶ δῆμοι καὶ σωματεῖα τοῦ Κράτους. Δι' ἐκτάκτων ἀπεσταλμένων, ἡ δὲ ὡραία νῆσος ἐφιλοτιμήθη νὰ φαιδρύνῃ δι' ἐκτάκτων ἑορτῶν τὴν ὄψιν της καὶ νὰ φανῇ ὡραιοτέρα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνων, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ τιμήσωσι τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου παραγνωρισθέντος υἱοῦ της· ἐκείνου, ὅστις ἀπεκλήθη ποτὲ πατὴρ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐγένετο θῦμα τῶν τέκνων της.

Τὸν ἀνδριάντα ἐν τούτοις τοῦ Καποδιστρίου δὲν ἀνήγειρεν, ὡς ὤφειλε, τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον κοινῷ ἐράνῳ. Ἴσως ἐν προσεχεῖ μελλοντι αἰσιώτεραι περιστάσεις ὑπαγορεύσωσι τὴν ἀνάγκην ἐπισημοτέρας οὕτως εἰπεῖν ἐκδηλώσεως τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

Ἤδη ἡ μερικὴ αὐτῆς ἔκφρασις ὀφείλεται εἰς εὐγενῆ τῆς νήσου γόνον, τὸν Ἰωάννην Τουρλινόν, κληροδοτήσαντα τὸ ποσὸν δι' οὗ τὸ μνημεῖον ἀνηγέρθη, καὶ εἰς τὸν Δῆμον Κερκύρας, ἴσα ἐπίσης δαπανήσαντα.

Ὁ ἀνδριὰς ἱστήθη ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Καλλιθέας. Ἔχει δὲ ἐστραμμένον τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν ἔναντι δούλην τῆς Ἠπείρου γῆν, ὡσεὶ περιβάλλων αὐτὴν ἔτι διὰ τοῦ προστατευτικοῦ βλέμματός του. Ἐπὶ τοῦ ὑποβάθρου δὲ τὸ σύμβολον τοῦ Καποδιστρίου ὁ *Φοῖνιξ* καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ λέξις *πίστις*, εὐέλπιδα ἀποτελοῦσιν ἀλληγορίαν, πολλὰ σημαίνουσαν, πολλὰ εὐαγγελιζομένην. Συγκινητικὴ ἰδίᾳ ὑπῆρξεν ἡ στιγμή, καθ' ἣν, ἐν μέσῳ μυριάδων λαοῦ, ἐπισήμων καὶ ξένων, ἀνεῴρθη ἡ φιλοστόργως περιβάλλουσα τὸ μάρμαρον ἐθνικὴ σημαία, καὶ ἀπεκαλύφθη ὁ ἀνδριάς.

Ῥῖγος συγκινήσεως κατέλαβε τοὺς περιεστῶτας καὶ πολλὰ ὄμματα ὑγράνθησαν. Ἦσαν δὲ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα ὁ φόρος τῆς εὐγνωμοσύνης, ἡ αἴτησις τῆς συγγνώμης, ἣν τὰ τέκνα ἀπηύθυνον τῇ ἄνωθεν περιπταμένῃ σκιᾷ τοῦ Καποδιστρίου πρὸς ἐξάγνισιν τοῦ πρὸς αὐτὸν ἁμαρτήματος τῶν πατέρων των!

* *

Καὶ ἐν Ἀθήναις ὅμως, τῇ κατ' ἐξοχὴν ἐπιλήσμονι πόλει, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἰδίᾳ ἐπληθύνθησαν παρ' ἡμῖν οἱ *πρακτικοὶ ἄνθρωποι* καὶ ὁ πνευματικὸς βίος κατήντησε σπάνιον καὶ δυσεύρετον πτηνόν, ἐξεδηλώθησαν ἀπό τινος εὐγενέστερά τινα συμπτώματα, προαγγέλλοντα ἴσως καλλιτέρας ἡμέρας.

Ἐν πρώτοις θὰ ληφθῇ τέλος πάντων καὶ τις πρόνοια διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου Βαρβάκη. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πρὸ διετίας τα αὐτὰ ἐπίσης ἠγγέλλομεν διὰ μακρῶν ἐν τῇ *Ἑβδομάδι*, κακίζοντες τὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὀλιγωρίαν τῶν ἁρμοδίων, ἀλλ' ἐπέπρωτο δύο νὰ παρελθωσιν ἐνιαυτοί, ἵνα τὸ πρᾶγμα καταρθωθῇ.

Δεύτερον δὲ παρηγορητικὸν σύμπτωμα εἶνε, αἱ ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τοῦ καθηγετικοῦ βίου τοῦ γεραροῦ διδασκάλου τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἰωάννου Σούτσου ἀπονεμηθησόμεναι αὐτῷ ἔκτακτοι ἀληθῶς τιμαὶ καὶ ἐπάξιοι τῶν πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν πατρίδα ὑπηρεσιῶν του.

Η ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΟΥ ΓΚΟΥΝΩ

ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Ἐν τισι τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων ἀνεδημοσιεύθη, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῶν Γαλλικῶν, ἐπιστολὴ διασήμου μουσικοδιδασκάλου, τοῦ μελοποιοῦ τοῦ *Φάουστ* κ. Γκουνώ, ἀπαντῶντος εἰς τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν, ἣν δημοσιογράφος τις Γάλλος τῷ ἀπηύθυνεν· «Ὁποία τις ἡ θέσις, ἣν τὸ μάθημα τοῦ κλειδοκυμβάλου δέον νὰ κατέχῃ ἐν τῇ ἀγωγῇ τῶν νεανίδων ;». Ὁ κ. Γκουνὼ ἀπήντησεν· «Ἐκεῖναι αἵτινες δὲν σκοποῦσι νὰ ἐκμάθωσι τὴν τέχνην τοῦ κυμβαλίζειν, ἵνα μεταχειρισθῶσιν αὐτὴν ὡς ἐπάγγελμα, ὀφείλουσι νὰ δαπανῶσι πρὸς τοῦτο, ὅπῳ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον χρόνον !»

Σχετικήν τινα ἐρώτησιν ὤφειλε πρὸ πολλοῦ ν' ἀπευθύνῃ ἡ ἡμετέρα κοινωνία οὐχὶ μόνον διὰ τὸ μάθημα τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν γένει ἐκπαίδευσιν τῶν νεανίδων· ἡ δὲ ἀπάντησις, ἣν ἔδωκεν ὁ κ. Γκουνώ, φρονοῦμεν ὅτι, καταλλήλως μεταρρυθμιζομένη, θὰ ἦτο ἀρίστη συμβουλὴ καὶ βάσις νέου συστήματος τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως.

Βεβαίως δὲν σκοποῦμεν νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ τετριμμένα ἐκεῖνα περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς παιδείας παρὰ ταῖς γυναῖξίν· οὐδὲ νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις δέον νὰ ἦνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ὑλικὴν ἢ διανοητικὴν εὐημερίαν τῶν διδασκομένων νεανίδων.

Ὅπως ἔλεγέ ποτε Γάλλος τις (1) στρατηγὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης «ἐδῶ ὑπάρχει δόξα δι' ὅλους», οὕτω δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς· «ἐδῶ ὑπάρχουσι γράμματα δι' ὅλους καὶ δι' ὅλας»· δὲν εἶνε δὲ ἡ παιδεία ἐκείνη ἥτις θὰ μειώσῃ τὰς σεμνὰς ἀρετάς, αἵτινες δέον νὰ ἦνε τὸ κόσμημα τῆς μητρὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ· καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι τὰ ἄριστα περιέχει ἐν ἑαυτῇ στοιχεῖα ἡ μήτηρ ἐκείνη, ἥτις θὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ τὰς πρώτας βάσεις ὑγιοῦς παιδείας εἰς τὰ ἀναπτυσσόμενα τέκνα της. Εἴπομεν «οὐδεὶς» καὶ τὸ εἴπομεν μετὰ λύπης· διότι ἀδυνατοῦμεν νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸ «οὐδεμία». Τὸ ζήτημα τοῦτο, παρ' ἡμῖν τοὐλάχιστον, μόνον παρ' ἀνδρῶν συνεζητήθη μέχρι τῆς ὥρας, ἐλάχισται δὲ καὶ ἀσθενεῖς ὑπῆρξαν αἱ φωναὶ τῆς διαμαρτυρίας, ἃς αἱ λόγιαι Ἑλληνίδες ἐξήνεγκον κατὰ τοῦ δεσποτικοῦ καὶ ἀπολυτόφρονος κυρίων τινῶν ἀφορισμοῦ.

Ὁ δὲ ἕτερος λόγος, ὁ περὶ ἀναλογίας τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς γυναικὸς πρὸς τὴν ὑλικὴν τῆς μιᾶς ἢ τὴν διανοητικὴν τῆς ἄλλης κατάστασιν, δὲν φαίνεται ἡμῖν ποσῶς δίκαιος· ἡ ὑλικὴ πτωχεία περικλείει συνήθως, ὡς ἡ τέφρα, λαμπρούς σπινθῆρας πνευματικῆς ζωῆς, ἡ δὲ πτωχεία τοῦ πνεύματος ἀρκεῖ καὶ μόνη νὰ θέσῃ τὰ ὅρια τῆς σταδιότητος ἐφ' ἑαυτῆς καὶ ἄνευ ἄλλων ἀπαγορεύσεων.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν γνώμην τοῦ κ. Γκουνώ· καὶ δοκιμάζομεν νὰ τὴν διαρρυθμίσωμεν ἀναλόγως πρὸς τὰς ἀνάγκας, ἃς παρουσιάζει παρ' ἡμῖν ἡ ἐκπαίδευσις, ἄν οὐχὶ ἡ ἐν γένει, βεβαίως ὅμως ἡ τῶν γυναικῶν.

Ἐκεῖναι, αἵτινες δὲν σκοποῦσι νὰ ἐκμάθωσι τὰ ἐν τοῖς σχολείοις διδασκόμενα γράμματα, ἵνα μεταχειρισθῶσιν αὐτὰ ὡς ἐπάγγελμα ἢ ὡς βάσεις εὐρυτέρας παιδείας, ὀφείλουσι νὰ δαπανῶσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον χρόνον χάριν τῆς κλασσικῆς λεγομένης παιδεύσεως, νὰ ἀρκῶνται δὲ εἰς τὴν ἀπόκτησιν, ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικὴν ἀπόκτησιν, τῶν γνώσεων ἐκείνων, αἵτινες εἶνε ἀπαραίτητοι εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐποχὴν ἐν ᾗ ζῇ.

Διὰ τὰς θελούσας καὶ δυναμένας, τὸ στάδιον τῶν γραμμάτων ἂς ἀφεθῇ ἀνοικτόν· οὐδεὶς περιορισμὸς ἂς παρακωλύσῃ τὴν εὐγενῆ ἅμιλλαν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων ἀπεδείχθη ὅτι αἱ μὲν δὲν καθυστεροῦσι τῶν δέ, εἶνε δὲ ἄδικον νὰ ἀποκλεισθῇ τοῦ εὐγενοῦς ἀγῶνος τὸ φῦλον ἐκεῖνο, ἐκ τῶν στοίχων τοῦ ὁποίου τόσαι ἐξῆλθον, μεθ' ὅλην τὴν προκατάληψιν, ὑψηλαὶ διάνοιαι καὶ μεγάλαι συγγραφεῖς.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τοὺς λόγους, δι' οὓς εἶνε ἀπαραίτητος ἡ μετατροπὴ τοῦ κρατοῦντος ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει συστήματος, ἢ μᾶλλον ἐξετάσωμεν δημοσίᾳ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ αὐτοῦ πράγματος καλὴν καὶ ἐπιμελῆ τινα νεάνιδα, ἐφωδιασμένην δι' ἀρίστων πιστοποιητικῶν πτυχίων τοῦ σχολείου, ἐν ᾧ ἐξεπαιδεύθη.

Δὲν παρῆλθον ἀκόμη τρία ἢ τέσσαρα ἔτη, ἀφ' ἧς ἡμέρας κατελιποῦσα τὰ θρανία τοῦ σχολείου της, ἐπεδόθη εἰς τὰ ἄλλα οἰκιακὰ ἔργα, τὰ ἀναδεικνύοντα τὴν καλὴν δέσποιναν. Τί ἐνθυμεῖται ἐκ τῶν ὅσων ἐδιδάχθη ; Μυριάδες γνώσεων συγχέονται ἐν τῇ κεφαλῇ της, ἀναγομένων εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῶν σχολικῶν μελετῶν της. Ἐνθυμεῖται ἄριστα τὴν διαίρεσιν τῶν Ὁμηρικῶν στίχων, τοὺς σπονδείους καὶ τὰ ἑφθημιμερῆ· ἐνθυμεῖται καὶ τὸν πρῶτον ἀκόμη στίχον τῆς Ὀδυσσείας, ἀλλὰ τὴν ἠρώτησεν ὁ μικρός της ἀδελφός, ποῦ ἦτο ἡ Τροιὰς καὶ ἠρνήθη νὰ τῷ ἀπαντήσῃ . . . Ἐνθυμεῖται ἐπίσης τὸν παλαιόν της γνώριμον Θουκυδίδην, ἀλλὰ συγχέει τοὺς Πελοποννησιακοὺς μὲ τοὺς Περσικοὺς πολέμους τόσον πολύ, ὥστε θὰ φέρητε εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν, ἐὰν τὴν ἐρωτήσητε περὶ αὐτῶν.

Ἐνθυμεῖται ὅτι ἐδιδάσκετο βοτανικήν· ἀλλ' οὐδὲν πλέον· ἡ δὲ γεωμετρία καὶ ἡ ἀριθμητική, διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῶν ὁποίων τόσα ἔχυσε δάκρυα, εἰς οὐδὲν τὴν βοηθοῦσι νῦν, θέλουσαν νὰ καταστρώσῃ μικρόν τινα οἰκιακὸν λογαριασμόν. Ἐκ τῆς Γεωγραφίας ἐνθυμεῖται καλῶς πρωτευούσας τινὰς ἢ καὶ χωρία τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς· ἀλλ' ἂν αἱ Πάτραι ἦνε εἰς τὴν Σπερεάν, ἢ τὸ Μεσολόγγιον εἰς τὴν Πελοπόννησον, τοῦτο ἀκριβῶς δὲν τὸ ἐνθυμεῖται· ἡ Οἴτη βεβαίως εἶνε ὄρος· ἀλλ' ὁ Πάρνων ἴσως εἶνε καὶ ποταμός. Φαίνεται ἐντριβὴς εἰς τὴν ξένην ἱστορίαν. Ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν Ἰωάννα· δ' Ἀρκ καὶ περὶ τῶν Σικελικῶν ἑσπερινῶν ἀκόμη ἔχει ἀμυδρὰν ἰδέαν· ἀλλ' ἔτι ἀμυδροτέραν ἔχει περὶ Μπουμπουλίνας, τὰς δὲ Σουλιώτιδας ἀγνοεῖ ὁλοτελῶς. Ἀλλοίμονον δέ, ἂν ἀποφασίσῃ μίαν ἡμέραν νὰ γράψῃ εἰς τὴν φίλην της· τὸ συντακτικὸν εἰς οὐδὲν τῇ ἐχρησίμευσε, καὶ ἐκ τῶν δασυνομένων λέξεων μόνον τὰς πέντε πρώτας ἐνθυμεῖται.

Διατί νὰ καταδικασθῇ ἡ ἀτυχὴς κόρη εἰς τὴν ἄγνοιαν τόσων ἀναγκαίων πραγμάτων, ἀφοῦ τόσα μετ' ἐπιμελείας ἐδιδάχθη περιττά ; Ἡ ὑπερβολὴ δὲν ἐνέπνευσε πὴν γραφίδα μου· ἐκτὸς εὐαρίθμων ἐξαιρέσεων, τοιοῦτον θὰ εὕρητε τὸν κανόνα. Τὸ σύστημα τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν γυναικῶν δέον ἀπαραιτήτως νὰ μεταρρυθμισθῇ. Ἤδη, ὅτε τοσοῦται εὐγενεῖς προσπάθειαι καταβάλλονται χάριν τῶν διαφόρων τῆς παιδείας κλάδων, ἡ ἀμμάθεια δὲν πρέπει νὰ ἀπομείνῃ ὁ μόνος κλῆρος τῆς πρώτης διδασκάλου τῆς κοινωνίας, τῆς γυναικός.

Ἂς καθορισθῇ καὶ δι' ἡμᾶς ἓν σύστημα ἐκπαιδεύσεως ὑγιέστερον· ἂς μανθάνωμεν ὀλιγώτερα, ἀλλ' ἂς τὰ μανθάνωμεν καλῶς. Εἴθε δὲ ἡ σωτήριος συμβουλή, ἣν ὁ εὐρωπαῖος μελοποιὸς ἔδωκεν εἰς τὰς διδασκομένας τὸ κλειδοκύμβαλον, νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς γνώμης ἐκείνων, οἵτινες θὰ σκεφθῶσι τέλος πάντων περὶ τῆς ἀδικίας, ἥτις προσγίνεται εἰς τὰς γυναῖκας ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος.

ΑΡΙΑΔΝΗ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

(1) Σ. Ἐ 6 δ. Ὁ Ἕλλην τὴν καταγωγὴν στρατηγὸς Βούρβαχης.

ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΕΝ ΧΑΛΕΠΑΙ

Α΄

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 20 Μαΐου 185*

Φίλτατέ μοι Ρενιέρε,

Μετὰ πόνου ἀνέγνων τὴν πένθιμον ἐπιστολήν σου, μετὰ πόνου διπλοῦ. Ἐθλίβην, διότι σύ, ὁ ἄριστος τῶν φίλων μου, ὁ ἀδελφός μου, ἐστερήθης τῆς καλῆς σου συζύγου, τῆς γλυκυτάτης σου Ἑλληνίδος, καὶ εἰς πένθος ἐβυθίσθης μαῦρον· ἀλλὰ θλίβομαι ἔτι, διότι ὁ Θεὸς δὲν ἔπληξε καὶ ἐμὲ παρομοίως· πονῶ, διότι δὲν ἔθαψα καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκά μου. Συγχώρει, Ρενιέρε, ἄν, ἀντὶ λόγων παρηγορίας, ἐκφέρω τοὺς ἰδικούς μου στεναγμούς· ἀλλὰ τὸ ποτήριον, ὅπερ ἐγὼ ἔπια καὶ πίνω ἀπὸ διετίας, χωρὶς νὰ ἐξαντλῆται τὸ φαρμακερόν του πόμα, εἶνε πικρότερον, πολὺ πικρότερον τοῦ ἰδικοῦ σου. Ὅπόταν δὲ νηρὸς μοῦ φαίνεται πίκρα ὁ χωρισμός, ὅτε ἡ δυστυχία μᾶς ἐκεραύνωσεν ἀμφοτέρους. Ἄλλως θὰ συνανεμιγνύοντο τὰ δάκρυά μας ἐν παρατεταμένῳ ἐναγκαλισμῷ, καὶ θὰ τὰ ἐξήραινεν αὐθωρεὶ ἡ παρήγορος θέα τῶν τέκνων μας. Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἡ Μαρία μου ὤφειλε νὰ ἑορτάσῃ τὴν τετάρτην ἐπέτειον τῶν γενεθλίων της. Ἀτυχὴς μικρά! ἐπέπρωτο ἐν τόσῳ διαστήματι δίς ν' ἀπορφανισθῇ, ν' ἀπολέσῃς δύο μητέρας· τὴν μίαν ματαίως ἀναζητῶ, ἵνα σοῦ τὴν ἐπαναφέρω εἰς Νεάπολιν· ἡ ἄλλη, ἡ θετή σου, ἀπέθανε καὶ αὐτή, δύσμοιρον τέκνον. Μοὶ γράφεις ὅτι ὁ υἱός σου καὶ ἡ κόρη μου, ἀλληλοκρατούμενα, ἔρχονται πρὸ σοῦ καὶ τεθλιμμένα σὲ ἀπενίζουσι σιγηλῶς, εἶτα δὲ σ' ἐρωτῶσι χαμηλῇ τῇ φωνῇ : Ποῦ εἶνε ἡ μαμμᾶ των! Φαντάζομαι τὸν πόνον σου. Ἀλλὰ καὶ ἐγώ ; . . . Προχθὲς ἐκ τύχης εἶδον τὴν μορφήν μου ἐν κατόπτρῳ. Πόσον παρήλλαξα ! δὲν ἀνεγνώρισα ἑαυτόν. Μετέβαινον εἰς Δολμᾶ-μπαξέ, ὅπου εἶχον κατορθώσει νὰ μοὶ παράσχῃ μίαν ἔτι ἀκρόασιν ὁ Σουλτὰν-Μετζίτ. «Ὄχι, ταγματάρχα, μοὶ εἶπε, δὲν πρέπει νὰ ζητῇς πλέον τὴν γυναῖκά σου· θὰ ἦνε ἀποθαμμένη. Ἔθεσα εἰς χεῖράς σου τὴν δύναμίν μου, ἵνα τὴν ἀνεύρῃς, ἀλλὰ τοῦτο ἐστάθη ἀδύνατον· ἀνεκίνησα τὴν Σταμπούλ, ἀπὸ τῶν χαρεμίων τῶν πασσάδων μου μέχρι τῶν ζοφερωτέρων ὑπογείων τῶν ἐσχάτων ὑπηκόων μου· ἡ γυνή σου δὲν εὑρέθη. Ἡ ἀπελπισία ἂς ξηράνῃ τὴν πηγὴν τῶν δακρύων σου, καὶ ἐπάνελθε εἰς τὴν πατρίδα σου, ἵνα ἀσπασθῇς τὸ τέκνον σου· δὲν ὑπάρχει πλέον ἐλπίς.» Ὁ Σουλτὰν Μετζίτ ἦτο συγκεκινημένος· ἔκλινα βαθέως τὴν κεφαλὴν πρὸ τοῦ ἀγαθοῦ μονάρχου καὶ ἀπεχώρησα οὐχὶ διὰ νὰ ἐγκαταλείψω τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀλλ' ἵνα ἐπαναλάβω καὶ πάλιν τὰς ἐρεύνας μου. Οἱ γνωρίζοντές με κινοῦσι τὴν κεφαλήν, οἰκτείροντες τὴν τύχην μου καὶ νομίζοντες ὅτι παρεφρόνησα. Ἡμέραν καὶ νύκτα διατρέχω τὰς ἀγυιὰς καὶ τὰς ἀδιεξόδους στενωπούς, τὰς ἀγορὰς καὶ τὰ προάστεια τῆς μισητῆς ταύτης πόλεως, ἀλλ' οἴμοι! ματαίως.

Ἀναπολῶ τὴν τελευταίαν φοράν, καθ' ἣν τὴν ἠσπάσθην· μοὶ ἔλεγε, περιβάλλουσα τὸν τράχηλόν μου διὰ τοῦ βραχίονός της: «Νομίζω ὅτι θὰ σὲ κάμω πάλιν πατέρα», καὶ εἰς τὸ εὐφρόσυνον καὶ ποθητὸν ἄγγελμα ἐξεχύθην εἰς θωπείας καὶ ἀσπασμούς. Τὴν ἑσπέραν ἐξήλθομεν εἰς περίπατον παρὰ τὴν γέφυραν· ἐνῷ τὰ πλήθη συνωστίζοντο ἀναμένοντα, «Ἴδε, μοὶ εἶπε, χιλιάδες διαβατῶν, καὶ οὐδεὶς δίδει ἐλεημοσύνην εἰς τὸν ἐπαίτην ἐκεῖνον». Ἔστην, ἵνα δώσω ἓν γρόσιον εἰς τὸν ἀτυχῆ τυφλόν, ἀλλ' ἀπώλεσα τὴν σύζυγόν μου καὶ ἔκτοτε ματαίως τὴν ἀναζητῶ . . . Συγχώρει, ἀγαπητέ μοῦ Ρενιέρε, ἄν, παρορῶν τὸ βαρὺ πένθος σου, ἐκχύνω διὰ μυριοστὴν ἴσως φορὰν τὸ ἰδικόν μου εἰς τὴν ἀδελφικήν σου καρδίαν· ἀλλὰ πάσχω ὑπὲρ ποτε ἤδη, ὅτε βλέπω ὅτι, ἀργὰ ἢ ταχέως, δέον νὰ ἐγκαταλείψω τὴν χώραν ταύτην, ἵνα ἐπανέλθω εἰς Νεάπολιν. Σὺ δὲ μετρίαζε τὴν θλῖψίν σου, ἀνδρίζου, διότι ἕως τότε σὺ θὰ ἦσαι καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ συνάμα τοῦ υἱοῦ σου Ἐμμανουὴλ καὶ τῆς κόρης μου Μαρίας. Φίλησέ την ἐκ μέρους μου καὶ εἰπέ της . . . ἡ μᾶλλον ἄφες τὸ ἀτυχὲς πλάσμα ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς ἀγνοίας. Ὅταν ἐνηλικιωθῇ, θὰ ἦνε ὀρφανή, ὅπως ὁ υἱός σου, καὶ μόνον ἡμεῖς οἱ πατέρες των θὰ γνωρίζωμεν ὁπόσης εὐτυχίας εἰσὶν ἐστερημένοι.

Λάβε τὸ τέκνον μου καὶ τὸ ἰδικόν σου εἰς τὰς ἀγκάλας σου, καὶ ἀντάλλαξον μετ' αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάμνησίν μου πολλοὺς, πολλοὺς ἀσπασμούς. Εἴθε νὰ ἠδυνάμην νὰ πράξω καὶ ἐγὼ τὸ αὐτό.

ΒΙΚΤΩΡ ΛΑΝΤΕΣΤΕΝΣ.

Β΄

Δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ὡραίας Αἰκατερίνης, ἣν ὁ Ἰταλὸς Ῥενιέρος εἶχε νυμφευθῆ ἐν Χανίοις, καταθελχθεὶς ἐκ τῶν προτερημάτων καὶ τῆς καλλονῆς της, ὅτε διετέλει ἐκεῖ πρόξενος τῆς πατρίδος του. Ἀλλ' ἤνθει ἡ ζῶσα εἰκὼν αὐτῆς, ὁ υἱός της Ἐμμανουὴλ, ὁ χαρίεις καὶ περίκομψος νέος, ὁ περιζήτητος ἐν ταῖς συναναστροφαῖς διά τε τὴν ἕξοχον αὐτοῦ ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν, καὶ διὰ τὴν περίβλεπτον κοινωνικὴν θέσιν, ἣν κατεῖχεν ὁ πατήρ του.

Αἱ δὲ κόραι τῆς Νεαπόλεως ἐζηλοτύπουν σφόδρα τὴν ὡραίαν του συνομήλικα Μαρίαν, τὴν θυγατέρα τοῦ στρατηγοῦ Λαντσέττη, διότι ταύτης καὶ μόνης ἠρᾶτο περιπαθῶς «ὁ υἱὸς τῆς Ἑλληνίδος», ὅπως ὑπὸ πάντων θωπευτικῶς ἀπεκαλεῖτο ὁ καλὸς νεανίας.

Ἦτο ὑψηλὸν καὶ εὐλύγιστον τὸ ἀνάστημα τῆς Μαρίας, μαύρη καὶ πλουσία ἡ κόμη της, ἡ ἐπιδερμὶς ἁβρὰ καὶ γαλακτώδης καὶ ὡς τῆς κεράσου ὁ στιλπνὸς καρπὸς τὸ μικρὸν καὶ ἠδύπνουν στόμα της. Τοὺς δὲ χαριτοβλεφάρους ὀφθαλμούς της, ὅτε ὁ Ἐμμανουὴλ τοὺς ἠτένιζεν, εἰς ἔκστασιν ἐβυθίζετο ἀγνὴν καὶ θεσπεσίαν.

Ἀλλ' ἐκλείσθησαν διὰ παντὸς οἱ ὡραῖοι ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί, καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ εἶδε τὴν μνηστήν του ἐκπνέουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός της. Ἡ Μαρία του ἀπέθανε . . . . . .

Ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου, ἐκλέγουσα, δρέπει τῆς ῥοδῆς τὰ εὐωδέστερα στελίσματα, καὶ ὁ Θεὸς ἀρέσκεται νὰ προσκαλῇ πλησίον του τὰς ἀγνοτέρας τοῦ κόσμου ὑπάρξεις.

Ὁ Ἐμμανουὴλ ἠκολούθησεν ἀδακρυτὶ τὴν κηδείαν της, τόσῳ βαρεῖα θλῖψις ἀνέκοψε τῶν δακρύων του τὴν πλήμμυραν, — καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του ἄφωνος, ἀναίσθητος, βαρέως νοσῶν. Ἐπὶ δύο μῆνας πυρετὸς καὶ παραφροσύνη καὶ ἀγωνία θανάτου ἐξήντλουν τὴν ζωήν του, καὶ κατέστησαν τὸν εὔσωμον καὶ ἀκμαῖον νεανίαν σκιὰν μᾶλλον ἀνθρώπου· ἀλλὰ τέλος ἡ ἰσχυρὰ κρᾶσις του ὑπερίσχυσε, καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ ἀνέκυψεν. Ἐν τῇ πρὸς τὸν θάνατον ὅμως πάλῃ τὸ στῆθός του εἶχε τρωθῆ, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν διασημοτέρων ἰατρῶν, οὓς ὁ γέρων Ῥενιέρος εἶχε συμβουλευθῆ, ἄλλη νόσος ὕπουλος καὶ βραδεῖα ὑπέσκαπτε τὴν ζωήν του, καὶ θὰ τὸν ἔφερε πλησίον τῆς Μαρίας του, ἂν ἐξακολουθεῖ ἔτι ἐπισκεπτόμενος τὸ μνῆμά της, ἵνα τὸ ἀνθοστολίσῃ φιλοστόργως καὶ σύγκλαύσῃ ἐκεῖ μετ' ἄλλου τεθλιμμένου, τοῦ δυσμοίρου πατρός της.

Ἐδεῖ ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Νεαπόλεως καὶ νὰ φέρῃ τὰ βήματά του εἰς ἄλλας χώρας ζητῶν ψυχαγωγίαν καὶ διασκέδασιν τῶν θλίψεών του, ἀλλ' ἠρνεῖτο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γενέτειραν, ἥτις ἐν τούτοις, ὡς σκληρὰ μητρυιά, τοσαῦτα θηλαστήρια τὸν εἶχε ποτίσει.

Μάτην ὁ πατήρ του τῷ προέτεινε νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους ἢ εἰς ἄλλας μεγαλουπόλεις, ὅπου ἴσως θὰ εὕρισκε μικράν τινὰ τῶν πόνων του παραμυθίαν. Ὁ Ἐμμανουὴλ εἰς ἀπάντησιν ἀνελύετο εἰς δάκρυα καί, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν πατέρα του δακρύοντα ἐπίσης, ἐρρίπτετο εἰς τὰς ἀγκάλας του ὁλοφυρόμενος καὶ κράζων:

— Μαρία μου, Μαρία μου ! Ποῖος θὰ μοῦ ἀποδώσῃ τὴν Μαρίαν μου !

Γ΄

Εἰς μιᾶς ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Χανίων εὕρηται τὸ γραφικώτερον τῆς ἐπαρχίας ὅλης τοπεῖον, ἐν ᾧ, ἐν μέσῳ ἀειθαλῶν λειμώνων καὶ δενδροφυτειῶν, προκύπτουσι μονήρεις αἱ λευκοπράσινοι ἐπαύλεις, αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ἱστορικὸν τῆς Χαλέπας προάστειον.

Μάτην ὁ ποιητὴς θ' ἀποπειραθῇ νὰ φανταισθῇ κάλλη τῆς φύσεως παρόμοια πρὸς ἐκεῖνα, δι' ὧν ἡ ὡραία Κρήτη καθηδύνει τὰς αἰσθήσεις καὶ συγκιρνᾷ τὰς ἄλλας πικρίας τῶν ἀτυχῶν τέκνων της· καὶ μάτην ὁ διερχόμενος ἐκεῖθεν καλλιτέχνης θὰ πειραθῇ ν' ἀπεικονίσῃ τὴν ἐνθουσιάζουσαν αὐτὸν φύσιν. Τὸ ἰδανικὸν τοῦ ποιητοῦ εἶνε πλάσμα καχεκτικὸν, λησμονούμενον πρὸ τῆς θέας τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης πραγματικότητος· ὁ δὲ ζωγράφος παρατηρῶν δὲν ἀποκάμνει καὶ, ὅταν ἀποφασίσῃ ν' ἀντιγράψῃ, καταλαμβάνεται τὴν πενιχρότητα τῶν χρωμάτων του καὶ τοῦ χρωστῆρός του τὴν ἀπείθειαν καὶ τῆς χειρός του τὴν ἀδυναμίαν.

Ὁρίζων ἀνοικτός, ὀλογάλανος, αὔρα ζωογόνος, εἰσδύουσα εἰς τῶν βράχων τὰ χάσματα καὶ ἀποκομίζουσα ἐκεῖθεν τοῦ δικτάμου καὶ τοῦ θύμου καὶ τῆς θαλάσσης τὰ συμμιγῆ ἀρώματα· ὕδατα κατάψυχρα, ἄφθονα καὶ διαυγῆ, μυριάδες ἐλαιῶν, τετράγωνα ἀμπέλων ἐν γραμμῇ, φαινόμενα ὡς τάπητες σειραδωτοί, ὡς διὰ πλαισίου περιβαλλόμενοι ὑπὸ στοιχάδων ἀμυγδαλῶν, λεμονεῶν καὶ κιτρεῶν· πανταχοῦ ζωὴ καὶ βλάστησις. Τὰ κενὰ τῆς ὅλης εἰκόνος συμπληροῦσι φυτὰ καὶ βοτάναι καὶ θάμνοι διάφοροι, καὶ ἐπὶ τοῦ ὑψαύχην προβάλλει τὴν δυσαγάλογον κεφαλήν του μονήρης τις φοῖνιξ, οὗτινος τὰ παχέα φύλλα συγκρούονται ῥιπιζόμενα ὑπὸ τῶν ἀνέμων, καὶ θλιβερὸς ἀκούεται θροῦς, διότι τὸ ἐξόριστον δένδρον θρηνεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ νότου ἁρπαγὴν τῶν σπόρων του ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου.

Ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον πηδῶσιν οἱ παλύχρωμοι μελισσοφάγοι καὶ οἱ πετροκόσσυφοι, τὸ δὲ ἆσμα τῆς ἀηδόνος ἐξεγείρει πρὸς καταδίωξίν της δύο-τρία παιδία τοῦ χωρίου, διὰ τὸν ἥκιστα φιλόμουσον λόγον, ὅτι πιθανὸν ἡ ἀηδὼν αὕτη νὰ ἦνε κυανῆ καὶ τότε, ἂν τὴν συλλάβωσι, θὰ τὴν πωλήσωσιν ἀκριβὰ μέσα εἰς τὴν πόλιν.

Ἐκεῖ πέραν, πρὸ μικροῦ φρέατος, οὗτινος τὸ χαμηλὸν στόμιον σχηματίζεται ἐκ τεσσάρων ἀκατεργάστων πετρῶν, γυμνόσφυρος χαριτωμένη χωρικὴ ἀνασύρει ὕδωρ διὰ ξυλίνου *κουβᾶ*, ἵνα ποτίσῃ γάστραν βασιλικοῦ, καί, ἐπειδὴ αἱ εὔρωστοι καὶ μελαγχροιναὶ χεῖρές της μεταδίδουσιν ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην τὸ ἀποσάζον σχοινίον, κρατεῖ διὰ τοῦ στόματος δύο μεγάλα ἐρυθρὰ γαρόφαλλα, καὶ συγχέεται τὸ χρῶμά των πρὸς τὴν πορφύραν τῶν χειλέων της. Τὰ γαρόφαλλα θὰ μάθῃ μετ' ὀλίγον ἡ σκληρὰ κόρη

διὰ νὰ στολίσῃ τὸν βασιλικόν της, εἰς ὃν ἡ ἄδικος φύσις ἐλησμόνησε νὰ δώσῃ τὰ τόσον ἐμπρέποντα αὐτῇ «κόκκινα λουλουδάκια.» . . .

Ἐκεῖ δὲ πάλιν, ἐν μέσῳ εὐαρίθμου ποιμνίου, βοσκὸς μαυροφορεμένος—διότι κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν ἐστερήθη ὁ ἀτυχὴς δύο ἀδελφῶν—προβολεῖ καθ' ἑνὸς αἰγοκεφάλου ἐκδικούμενος, διότι τὴν νύκτα σμῆνος τοιούτων πτηνῶν ἤλιμξε τὸ γάλα τῶν αἰγῶν του. Τὸ αἰγοκέφαλον πίπτει, ἀλλ' ὁ βοσκὸς λυπεῖται διὰ τὴν εὐστοχίαν του. Τὰ πτηνὰ ταῦτα δὲν βλέπουσι τὴν ἡμέραν, καὶ «εἶνε κρῖμα ποῦ τὸ σκότωσε· ἔπειτα τὸ μπαροῦτι μποροῦσε νὰ κάνῃ καλλίτερη δουλειά».

Ἐν μέσῳ τοιαύτης φύσεως καὶ τοιαύτης ποιητικῆς ἀτμοσφαίρας ἔζη ἀπὸ διετίας ὁ Ἐμμανουήλ, προτιμήσας, ἀφοῦ ἦτο ἐπάναγκες νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα του, νὰ μεταβῇ εἰς μέρος ἤρεμον καὶ μακρὰν τοῦ κοπιώδους θορύβου, ὃν συνεπάγεται ἡ τύρβη τῶν διασκεδάσεων ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Δύσεως.

Ἐξέλεξε τὴν γῆν ἐν ᾗ ἐγεννήθη ἡ μήτηρ του, τὴν γῆν, ἧς αἱ ποιητικαὶ παραδόσεις, ἡ φλογερὰ ἱστορία καὶ ἡ γλῶσσα σχεδὸν τῷ ἦσαν γνωσταί, καὶ ἣν ἀπὸ ἐτῶν ἐπόθει νὰ ἐπισκεφθῇ.

Ἀφίκετο λοιπὸν εἰς Κρήτην μετὰ τοῦ πατρός του καὶ κατῴκησε ἐν τερπνῇ τῆς Χαλέπας ἐπαύλει. Ἐκεῖθεν δ' ἐποίουν συνεχεῖς ἀνὰ τὴν νῆσον ἐκδρομάς, μελετῶντες τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν κατοίκων, καὶ ἐπανήρχοντο πάλιν εἰς τὸ ἐρημητήριόν των, ἵνα μάθωσι τὰ νέα τῆς πατρίδος των, ἀναγινώσκοντες τὰς ἐκ Νεαπόλεως ἐφημερίδας καὶ ἐπιστολάς των.

Ὁ γέρων Ῥενιέρος, ὑπέροχον ἀπὸ πολλοῦ ἔχων θέσιν ἐν τῇ πατρίδι του, μετ' αὐξούσης καθ' ἑκάστην προσοχῆς καὶ περιεργίας παρηκολούθει τὴν ἀνέλιξιν τῶν πολιτικῶν περιστάσεων, αἵτινες τότε ἐτάρασσον τὴν Ἰταλίαν· ἠσθάνετο δὲ ἀκατανίκητον τάσιν εἰς τὸ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν αὐτοῦ ζωήν, ἀφ' ὅτου μάλιστα ὁ Ἐμμανουήλ, ὑφιστάμενος τὴν θαυματουργὸν ἐπίδρασιν τοῦ εὐκράους τῆς Κρήτης κλίματος, εἶχεν ἐπανακτήσει τελείως τὴν ὑγείαν του.

Ἡ νεότης ἐπήνθιζε τὴν ὄψιν του πάλιν μὲ τὰ χρώματα τῆς ζωῆς, ἡ δὲ ἀκμὴ καὶ ἡ ῥώμη του διεφαίνοντο ἐν ἑκάστῃ τοῦ σώματος κινήσει. Αἱ πληγαὶ τῆς καρδίας του, σπανίως ἀναζαινόμεναι διὰ τὴν ἄγρυπνον πατρικὴν ἐπιτήρησιν καὶ παρουσίαν, εἶχον σχεδὸν ἐπουλωθῆ. Καὶ μόνον ὅτε ἔμενε μόνος, ῥεμβάζων καὶ ἀναλογιζόμενος τὰς ὡραίας ἡμέρας τοῦ πρὸς τὴν Μαρίαν ἔρωτός του, μειδίαμα θλίψεως καὶ μελαγχολίας ἐπεκάθητο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, συνέσπα δὲ τότε τὴν ὀρρύν, ἀπέχθανόμενος τὸ παρὸν ἕνεκα τῶν ἀπολεσθέντων πόθων τοῦ παρελθόντος.

Δ'

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ φθινοπώρου, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, οἱ κατὰ τὸ θέρος μόνοι ἐν Χαλέπᾳ διαμένοντες διασπείρονται ἀνὰ τοὺς κήπους καὶ τὰς ὁδοὺς κατὰ ζεύγη καὶ ὁμίλους, ἵνα ἀπολαύσωσιν, ἐφ' ὅσον δύνανται πλειότερον, τῆς ἀγαπητῆς των ἐξοχῆς, καθότι μετὰ τὰ *πρωτοβρόχια* οἱ πλεῖστοι ἐπανέρχονται εἰς Χανίᾳ. Ὁ πατὴρ τοῦ Ἐμμανουὴλ εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς Νεάπολιν, εὐλογῶν τὴν γῆν ἥτις ἔσωσε τὸν υἱόν του, οὗτος δὲ θ' ἀπέμενεν ὅλον ἔτι τὸν χειμῶνα ἐν Κρήτῃ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος θ' ἀπεδήμει εἰς τὴν πάτριον.

Ὀλιγίστας ἔχων γνωριμίας καὶ ξένος ὅλως πρὸς τοὺς γείτονας καὶ τοὺς περιπατητάς, ἔκρινε καλὸν νὰ οἰκουρῇ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην· οὐδ' ἤθελε νέας νὰ συνδέσῃ γνωριμίας, ἤδη, κατὰ τὰς παραμονὰς σχεδὸν τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ἄλλως τε ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του ματαίως εἶχεν ἀναζητήσει τὴν οἰκογένειαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἣν ἡ φορὰ τῶν συνεχῶν ἐπαναστάσεων ἢ ἐξεπάτρισεν ἢ κατέστρεψεν ἐξ ὁλοκλήρου.

Ὁ Ἐμμανουὴλ, καθήμενος πρὸ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου του, ἀνεγίνωσκε, βαθέως συγκεκινημένος, διὰ δευτέραν ἢ τρίτην φοράν, ἐπιστολὴν τοῦ πατρός του. Αἱ εἰδήσεις πάλιν ἦσαν θλιβεραί. Ὁ στρατηγὸς Λαντσέττης, καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν θλίψεών του, καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ θανάτου τῆς θυγατρός του, εἶχε τελευτήσει πρό τινων ἡμερῶν. Καὶ ἐπερατοῦτο ὡς ἑξῆς ἡ ἐπιστολή: «Ὁ στρατηγός, υἱέ μου, μὴ ἔχων ἄλλους κληρονόμους, κατέλιπεν ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν εἰς σέ· ὑπὸ ἕνα ὅρον — ὡς λέγει ἡ διαθήκη. — Ὅταν, σὺν Θεῷ, ἔλθῃς πλησίον μου, θὰ σοὶ δώσω ν' ἀναγνώσῃς τὴν πρὸς σὲ ἐπιστολήν του, ἐν ᾗ αἱ τελευταῖαί του θελήσεις. Πρὸς τὸ παρὸν ἄφες πᾶσαν σχετικὴν σκέψιν, καὶ περὶ ἑνὸς μόνον φρόντιζε, πῶς νὰ ἔλθῃς εἰς Νεάπολιν ἀκμαιότερος, πρὸς χαρὰν τοῦ ποθοῦντός σε πατρός.»

Ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ Ἐμμανουὴλ κατέσταζον δάκρυα, ὑγραίνοντα τὴν ἐπιστολήν. Ἑκάστη γραμμὴ τῆς νέας τῷ ἐγέννα σκέψιν, καὶ ἑκάστη σκέψις ἦτο θλιβερωτέρα τῆς ἄλλης. Ἀλλὰ τὴν πικροτέραν τῷ ἐγέννα ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος ὅρος τῆς κληρονομίας. Τί! μὴ τῷ ἀπηγορεύετο δ' αὐτοῦ ὁ γάμος, ἢ μὴ ὁ στρατηγὸς τὸν ἐνόμισεν ἐπιλήσμονα τοῦ πρὸς τὴν Μαρίαν ἔρωτός του; Αὐτὸς νὰ τὴν λησμονήσῃ, τὴν Μαρίαν του! . . . Προσπαθῶν νὰ μαντεύσῃ τὴν τελευταίαν ταύτην θέλησιν τοῦ στρατηγοῦ, ἀνεπόλει τῆς προτέρας ἱστορίας του. Τότε πρὸ τῆς διανοίας του ἐφάνη παρελαύνουσα ἡ κηδεία τῆς ὠνηστῆς του, καὶ τὰ ὄμματά του ἐθολώθησαν καὶ πάλιν.

Ἀκριβῶς ἄντικρυ τῶν παραθύρων του καὶ εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἐξετείνετο ἡ ὀπισθία πλευρὰ μεγάλης οἰκίας, ἀνηκούσης εἰς τουρκικὴν οἰκογένειαν καὶ ἐχούσης πάντοτε τὰ παραθυρόφυλλα ἢ τὰ διπτύωτὰ κεκλεισμένα.

Ἐνῷ ἦτο βεβυθισμένος εἰς τοὺς θλιβεροὺς τούτους διαλογισμούς, κρότος ἠκούσθη ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι παραθύρου, ἀλλ' ἀντὶ νὰ τὸν ἐκπλήξῃ καὶ κινήσῃ τὴν περιέργειαν του, τὸν ἠνάγκασε νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ τὴν συνέχειαν τῆς ὀπτασίας του. Ἡ εἰκὼν τῆς Μαρίας ἦτο δι' αὐτὸν πανταχοῦ!

Ἀλλ' ὅτε ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ κροτῆσαν παράθυρον, ἔκπληξις ἀπερίγραπτος κατέλαβεν αὐτόν, τὸ σῶμά του ἐκλονίσθη καὶ μόλις συνεκράτησε κραυγὴν τρόμου καὶ θαυμασμοῦ συνάμα. Διότι καὶ ἐκεῖ, ἐρειδομένη νωχελῶς ἐπὶ τοῦ περιζώματος τοῦ παραθύρου, ἐφαίνετο ἡ Μαρία του, οὐχὶ ὠχρόλευκος, νεκρά, ὡς ἐν τῇ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ πλήρης ζωῆς καὶ καλλονῆς. Ἀπέμεινε παράτηρῶν, ἐξιστάμενος καὶ θαυμάζων. Ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν τὸν ἠτένιζε περιπαθῶς, καὶ ἦτο ζῶσα ἐκεῖ ἡ Μαρία του! Ἦτο αὐτή.

Ὁ Ἐμμανουὴλ ὅλως ἀσυνειδήτως ἔφερε τοὺς δακτύλους πρὸς τὸ στόμα του καὶ τῇ ἀπέστειλεν ἡδύτατον ἀσπασμόν. Ἐκείνη . . . . τῷ ἀνταπέστειλεν ἐπίσης. Τῇ ἐμειδίασε καὶ ἀπήντησεν εἰς τὸ μειδίαμα ἐκείνη. Τότε, ἐξάλλος, ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὰς ἀγκάλας καὶ ἐκραξε:

—Μαρία μου! Μαρία μου! Ἀλλ' εἰς ἀπάντησιν δύο λευκαὶ ὡραῖαι χεῖρες ἐξῆλθον τοῦ παραθύρου, ἔσυραν τὸ δικτυωτὸν καὶ ἡ εἰκὼν ἠφανίσθη.

Ε'

Ἐπὶ ὥρας μακρὰς ἀπέμεινεν ὁ Ἐμμανουὴλ προσατενίζων τὸ μυστηριῶδες δικτυωτόν, ἀλλ' οὐδεμίαν σκέψιν ἠδύνατο νὰ συναγάγῃ, τοσαύτη ἦτο ἡ κατέχουσα αὐτὸν ἐκπληξις.

Πάλιν καὶ σύγχυσις ἀναλογισμῶν τοῦ παρελθόντος καὶ ἀποπειρῶν σκέψεως ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἐγεννῶντο ἐν τῇ κεφαλῇ του, καὶ ἐναλλὰξ παρίστατο πρὸ αὐτοῦ ἡ νεκρὰ μνηστή του μὲ τὴν ὠχρὰν τῆς ὄψιν καὶ ἡ ὡραία εἰκών, ἥτις πρὸ ὀλίγου ἐθάμβωσε τὴν ὁρασίν του.

Ψυχρὰ αὔρα ἐπέπνεε πανταχοῦ, ἀλλὰ τὸ μέτωπόν του ἀνέδιδε θρόμβους ἱδρῶτος, ζάλη καὶ πυρετὸς παρεσάλευε τὸ σῶμά του, καὶ μόλις διὰ τῆς παλάμης ὑπεβάσταζε τὴν βεβαρημένην καὶ κλίνουσαν κεφαλήν του, μέχρις οὗ αἱ δυνάμεις του ἐξηντλήθησαν καὶ κατέλαβεν αὐτὸν λήθαργος.

— Παρεφρόνησα, ἐσκέφθη ἐγερθείς, ἢ ὁ παροξυσμός μου ἦτο συνέχεια τῶν μακρῶν πυρετωδῶν ἀγρυπνιῶν, ἃς ὑπέστην, μετὰ τὸν θάνατόν της; Ἡ Μαρία, ἣν εἶδον εἰς τὸ παράθυρον, ἦτο ὀπτασία ἐκ τῶν συνήθων, μὴ ἐξετελέσθη θαῦμα, ἢ μὴ καὶ πάλιν παρεφρόνησα; Καὶ ὅμως, ἦτο ζῶσα ἡ ὡραία κόρη καὶ ἐρύθημα ἐπορφύρωσε τὰς παρειάς της, ὅτε ἐν τῇ παραφορᾷ μου ἔκραζα πρὸς αὐτὴν αἱ χεῖρές της, ὅτε ἔσυρον τὸ δικτυωτόν, μοὶ ἀπέτειναν χαιρετισμὸν καὶ . . . πόσον καιρὸν εἶχον νὰ ἴδω μειδίαμα ὡς τὸ μειδίαμά της! Ἐσκέφθη ἔτι ἐπ' ὀλίγον καὶ τὸ ψῦχος τῆς προϊούσης νυκτὸς ἐπέδραπεν, ὅπως τὸ συμπέρασμα τῶν σκέψεών του ἀποβῇ λογικώτερον.

— Τίς οἶδε ποία παράδοξος εἰμαρμένη ἔθεσεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου τὴν μοναδικὴν, τὴν ἀπίστευτον ταύτην ὁμοιότητα;

(Ἕπεται συνέχεια).

Ι. Μ. Δ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ἐν Γερμανίᾳ ἐσχηματίσθη ἀπό τινος χρόνου ἑταιρεία, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶνε ἡ

βελτίωσις καὶ διαρρύθμισις τῆς γλώσσης, ὡς ἔνεστιν *ἐθνικῆς* καθισταμένης, ἀπαλλασσομένης παντὸς ξενικοῦ στοιχείου. Ἡ ἑταιρεία αὕτη, ἥτις δημοσιεύει ἤδη καὶ ἰδίον περιοδικόν, ὄργανον τῶν τάσεων αὐτῆς, ἔχει μέλη ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Γερμανίας, πανταχοῦ ὅπου ἀκούεται ἡ γερμανικὴ γλῶσσα. Ἐν τούτων, ὁ γηραιὸς παρ' ἡμῖν ἀρχίατρος, κ. Βερνάρδος Ὀρνστάϊν, ἀρχοῖος ἐκ Γερμανίας φιλέλλην, ἔπεμψεν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ, δι' ἧς ὑποβάλλει σκέψεις τινὰς περὶ βελτιώσεως ἐπὶ τὸ *ἐθνικώτερον* τῆς πατρίου γλώσσης, κατόπιν μάλιστα τῆς ἑνώσεως τῆς γερμανικῆς πατρίδος καὶ τῆς χειραφετήσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ξένων.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὁποία ἀναρχία ἐπικρατεῖ ἐν τῇ γερμανικῇ γλώσσῃ, καὶ ὁπόσα ἀλλόφυλα γλωσσικὰ στοιχεῖα λυμαίνονται συνήθως τὴν γλῶσσαν τοῦ Lessing καὶ τοῦ Schiller. Τούτοις προστιθεμένης καὶ τῆς ἀτέχνου πολλάκις κατασκευῆς τῆς φράσεως τῶν γερμανικῶν λόγων, περὶ ἣν ἀσμενίζουσιν οὐκ ὀλίγοι τῶν συγγραφέων, φρονοῦντες ὅτι, δυνάμενοι καθιστάμενοι, θέλουσι δοξασθῆ ὡς σοφώτεροι, καθίσταται ἡ γερμανικὴ γλῶσσα πολλάκις ἀπρόσιτος καὶ αὐτοῖς τοῖς Γερμανοῖς. Ἐντεῦθεν λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ πολὺς τοῦ νεωτέρου ὑλισμοῦ ἀπόστολος L. Büchner, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἔγραψέ ποτε, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν Γερμανῶν φιλοσόφων καὶ συγγραφέων κρεῖττον δύνανται νὰ κατανοηθῶσιν ἐν ξενικαῖς μεταφράσεσιν, ἢ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ. Ὁ κ.. Ὀρνστάϊν φρονεῖ μετὰ τῶν συνεταίρων του, ὅτι δύναται νὰ καθαρθῇ ἡ γερμανικὴ γλῶσσα ἀπὸ τῆς λύμης ταύτης. Τοιουτοτρόπως προτείνει ἐν τῇ ἤδη μνημονευθείσῃ ἐπιστολῇ του πολλὰς βελτιώσεις καὶ μεταρρυθμίσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ἀποκάθαρσις τῆς γλώσσης ἀπὸ ξενοφώνων λέξεων, κακῶς ἐσχηματισμένων, πολλάκις δὲ οὐδεμίαν ἔχουσῶν ἔννοιαν, ἀλλὰ κατὰ συνθήκην εἰσαχθεισῶν ἐν τῇ γερμανικῇ γλώσσῃ, ἐκτὸς μόνον, ἂν ἡ ξένη λέξις, πολιτογραφηθεῖσα ἤδη πρὸ χρόνου, καταληπτὴ δὲ παρὰ πάντων καταστᾶσα, δὲν δύναται ν' ἀντικατασταθῇ προσηκόντως διὰ γερμανικῆς λέξεως. Ὡσαύτως προτείνει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν συντομίαν ἔν τε τῷ λαλεῖν καὶ τῷ γράφειν, ἐξ ἧς ὁ λόγος ἤθελε καταστῆ καθαρώτερος καὶ εὐνοητότερος, ὅπερ δυστυχῶς δὲν συμβαίνει πάντοτε ταυτὸν ἐν τῷ γερμανικῷ λόγῳ.

Τοιαῦτα προτείνει πρὸς βελτίωσιν τῆς πατρίου αὐτοῦ γλώσσης ὁ γηραιὸς ἰατρός. Ἡ διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ μετ' εὐχαριστήσεως ἐδημοσίευσε τὰς σκέψεις αὐτοῦ, πεμπομένας, καθὰ λέγει, ἐκ τοῦ ἡγιασμένου ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τῆς χώρας, ἧς ἡ παίδευσις εἶνε ἡ βάσις τῆς γερμανικῆς παιδεύσεως. Ἡ τοιαύτη ἐργασία πρὸς βελτίωσιν τῆς γερμανικῆς γλώσσης δὲν εἶνε βεβαίως εὐχὴ μόνον τῶν Γερμανῶν λογίων καὶ φιλοπατρίδων· εἶνε εὐχὴ ἐπίσης καὶ πάντων τῶν ξένων λογίων, ἐγγρούντων, ὁπόσον τὴ γερμανικὰ γράμματα καὶ αἱ γερμανικαὶ ἐπιστῆμαι συνετέλεσαν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους αἰῶνας εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ, καὶ ὁποία ἐπιφυλάσσεται αὐτοῖς γενναία ἀποστολὴ ἐν τῷ μέλλοντι.

Κ.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

[Συρμὸς ἀποκαλύπτων τὴν ἡλικίαν τῆς γυναικός.—Ἡ κ. Allen πτωχή.—Ἡ λευκὴ βαφὴ τῆς κόμης.—Οἱ ἄνδρες πιστότεροι.—Ἡ ἐπάνοδος τῶν κεκρυφάλων, ἐξεγείρουσα τὰς κακὰς γλώσσας.—Αἱ νέαι καινηφόροι.—Ὁ μέγας κόσσυμβος καὶ οἱ δορυφόροι του.—Πῶς κερδίζουν τὰς ἐπωμίδας αἱ κυρίαι.]

Πόσοι καὶ πόσαι θὰ λευκανθῶσιν ὡς σουδάρια εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ φοβεροῦ συρμοῦ, ὅστις ἐσχάτως ἐνωρθοετήθη! Ὦ δίλημμα ἀποτρόπαιον! Ἐάν, κυρία μου, θελήσῃς νὰ μείνῃς πιστὴ εἰς τὸν συρμόν, ἐπροδόθης. Καὶ ἂν πάλιν ἐπιμείνῃς κρύπτουσα τὰ ἔτη σου... ἐγένεσο ἄπιστος πρὸς τὸν συρμόν.

Καὶ σύ, Allen, πολυμήχανος ἐφευρέτις, ἀρκέσθητι εἰς ὅσα ἐκέρδισες μέχρι τοῦδε· αἱ κυρίαι ἀπεφάσισαν νὰ λέγωσι τὴν ἀλήθειαν . . . αἱ κόμαι των. Δὲν θὰ τὰς βάψωσι πλέον. Ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς. Τὰ δύο τρυφερώτερα ζητήματα θὰ συμπλακῶσι καὶ παρ' ἡμῖν εἰς πάλην ἀδελφοκτόνον. Ἄγνωστον ποῖον θὰ ἡττηθῇ. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅμως ὅτι ἐν Παρισίοις ἐνίκησεν ἤδη ὁ συρμὸς — καὶ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι αἱ πλεῖσται τῶν κυριῶν . . . ἐγήρασαν κατὰ δέκα ἔτη.

Εὐτυχεῖς ἐκεῖναι αἵτινες ἔχουσι πάλλευκον τὴν κόμην. Νέα αὕτη προσθέτει θελγητρα εἰς τὸ φύσει ἢ τέχνῃ ὡροσερὸν πρόσωπόν των. Ἀλλ' αἱ ἄλλαι ἐκεῖναι αἱ μιξοπόλιαι, αἰψάραι, πῶς θὰ φαίνωνται ἤδη μετὰ τὴν νομοθετηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συρμοῦ ἀπαγόρευσιν τῆς μελαίνης βαφῆς; Τίς οἶδε! Ἴσως ἡ κ. Ἄλλεν διπλασιάσῃ τὰ ἑκατομμύριά της, ἂν ἐφεύρῃ νέαν *λευκὴν βαφὴν* τῆς κόμης!

Κρίνω καθῆκόν μου νὰ προσθέσω καὶ τὸ ἑξῆς πρὸς τιμὴν τοῦ φύλου μου. Οἱ ἄνδρες δὲν ἐνικήθησαν ὑπὸ τοῦ συρμοῦ. Δέν τον παρεδέχθησαν καὶ οὐδεμία γενειὰς ἢ κόμη ἐκ τῶν ὑπόπτων ἐλευκάνθη μέχρι τοῦδε. Οἱ ἄνδρες ἐφάνησαν πιστότεροι εἰς τὰς μικράς των ἀδυναμίας, διότι οἱ συρμοὶ ἔρχονται καὶ παρέρχονται, ἀλλ' ὁ τίτλος τοῦ γερροντοπαλληκάρου μένει.

* * *

Ἀγνοῶ ἂν σχετίζηται κάπως πρὸς τὰ ἄνω ἡ νέα διάταξις τοῦ συρμοῦ, ἡ ἐπιτάσσουσα τοὺς κεκρυφάλους. Καὶ τούτων ὅμως ὁ ὡραῖος πράγματι συρμὸς ἐγένετο ἀπό τινος παραδεκτός, αἱ δὲ κυρίαι τοῦ μεγάλου κόσμου, ζηλεύσασαι τὰς κυρίας τοῦ μικροῦ κόσμου, αἵτινες μετὰ τόσης κομψότητος φέρουσι κάποτε τὸ μανδυλάκι των, ὑποδέχονται νῦν ἐν ταῖς αἰθούσαις των ἔχουσαι ἐπὶ κεφαλῆς χαριέστατον λεπτόν, μέλαν ἢ λευκόν, κρύδεμνον. Αἱ καλαὶ ὅμως γλῶσσαι ἐπιμένουσι διαδίδουσαι ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ καλύμματος τούτου ἔχει σχέσεις τινὰς πρὸς τὴν μεταλλαχὴν τοῦ χρώματος τῆς κόμης, καὶ ὅτι θὰ καταργηθῶσι, μόλις αὕτη ἐντελῶς λευκανθῇ. Ἐγώ... δὲν πιστεύω.

Ὅλαι αὗται αἱ εἰδήσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν κυριῶν, ἥτις — μετὰ τὴν καρδίαν των — ὑφίσταται τὰς μεγαλειτέρας μεταβολάς..... ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συρμούς. Εἰς ταύτας ὅμως προσθετέα καὶ ἡ ἐξῆς περὶ τῶν νέων ἐαρινῶν πίλων, ἣν καλῆ τις ἀναγνώστρια μοὶ διαβιβάζει ἐν εὐωδεστάτῳ φακέλλῳ. — «Θέλετε, γράφει, νὰ μάθητε πῶς εἶνε ἀκριβῶς οἱ νέοι πίλοί μας; Λάβετε μικρὸν ἐκ ψιάθου κάνιστρον καὶ πληρώσατέ το ῥόδων καὶ ἄλλων ἀνθέων. Ἔπειτα θέσατέ το ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας. Ἰδοὺ οἱ νέοι πίλοί μας».

* * *

Οἱ κόσσυμβοι, τὰ πολύχρωμα καὶ περίβλεπτα φιογκάκια ὡς σμήνη πτηνῶν ἐπεκάθησαν ἐπὶ τῶν νέων φορεμάτων. Ἑκάστη ἐνθῆς μετεβλήθη εἰς οὐρανὸν καὶ οἱ ἀστέρες του εἶνε οἱ κόσσυμβοι ἀπὸ στενὰς καὶ πλατείας ἐκ μετάξης ταινίας. Καταντᾷ ν' ἀποκρύπτηται τὸ φόρεμα ὁλοτελῶς. Ἀλλ' ἂν ὅλοι ἦνε ἀστέρες δορυφόροι, εἷς εἶνε ὁ ἥλιος, ὁ μέγας κόσσυμβος, ὁ διὰ πλουσίων πτυχῶν καὶ ἐν εἴδει ποδιᾶς καλύπτων ὅλον τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς ἐσθῆτος!

* * *

Ἂν ἡ ἀνδρεία καὶ . . . ἡ ἡλικία ἀπονέμῃ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τὰς ἐπωμίδας, εἰς ὑμᾶς, δεσποινίς, μόνος ὁ συρμὸς τὰς χαρίζει. Καὶ ἰδοὺ γενῆτε λοχαγός, γενῆτε καὶ συνταγματάρχης ἀκόμη, ἐὰν θέλητε. Διὰ τελευταίου Διατάγματος τοῦ συρμοῦ ἐπιτρέπεται εἰς πᾶσαν κυρίαν νὰ δεχθῇ καὶ φέρῃ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὤμων της μεγάλην ἐκ χανδρῶν ἐπωμίδα. Τί λέγετε διὰ τὴν νέαν ταύτην παραχώρησίν του; Ἐγὼ εὐχομαι νὰ σᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ φέρητε καὶ ζῖφος ἔτι, ἵνα δι' αὐτοῦ διατρυπᾶτε τὰς καρδίας τῶν . . . ἀπίστων.

DANDY

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀμιλλώμεναι. ὅπως ἑορτάσωσιν ὅσον οἷόν τε ἐπαξίως τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, συνέστησαν δύο ἐπιτροπάς, ἐπιφορτισθείσας τὴν περισυλλογὴν παντὸς ἱστορικοῦ μνημείου ἀνεκδότου, σχετιζομένου πρὸς τὰ γεγονότα τοῦ ἔτους 1789 καὶ τὰς πράξεις τῆς «Ἐπιτροπῆς τῆς δημοσίας σωτηρίας». Πρόεδρος τῆς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας συστηθείσης ἐπιτροπῆς ἐξελέγη ὁ κοσμήτωρ τῆς Ἀκαδημίας κ. Oct. Gréard.

*** Πολλαὶ ἀμφιβολίαι εἶχον ἐγερθῆ ἀπό τινος περὶ τῆς ἐπιτυγίας τῆς ευεργετικῆς μεθόδου κατὰ τῆς λύσσης τοῦ διασήμου Pasteur· οἱ δὲ βάτραχοι τῆς ἐπιστήμης ἐκόαζον καὶ αὐτοί, ὅτι ὁ Pasteur δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἦνε μέγας ἐπιστήμων, ἀφοῦ στερῆται καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν διδακτορικῶν περγαμηνῶν, ὧν οὗτοι εἰσι κάτοχοι. Ἐν τούτοις τελευταία τις περίστασις ἀπέδειξε καὶ πάλιν τὴν χρησιμότητα τῆς σωτηρίου ἐφευρέσεως.

Ὁ κ. Janssen ἀνεκοίνωσεν ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν γεγονὸς συμβὰν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κ. Λεσσέψ, ὅπερ οὐδεὶς ἐτόλμησε ν' ἀμφισβητήσῃ. Δύο ἱππόκομοι τοῦ ἐδήχθησαν ὑπὸ λυσσῶντος κυνός, ὁ δὲ εἷς τούτων, ὑποστὰς τὴν συνήθη

θεραπείαν, χαίρει νῦν ἄκρας ὑγείας· ἀλλ' ὁ ἕτερος ἀνήκων, φαίνεται, εἰς τὸ κόμμα τῶν ἀντιφρονούντων καὶ θεωρήσας περιττὸν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ θεραπευτήριον τοῦ Pasteur, παθὼν ἐκ λύσσης ἀπεβίωσεν ἐν μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων.

*** Ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις ἔπεμψεν εἰς Παρισίους τὸν μαρκήσιον Torrritziáni μὲ τὴν εἰδικὴν ἐντολὴν νὰ παραλάβῃ ἐκεῖθεν καὶ μετακομίσῃ εἰς Φλωρεντίαν τὰ λείψανα τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ Ῥοσσίνη, ὅπου κατατεθήσονται μετὰ μεγάλης πομπῆς ἐν τῷ ναῷ τῆς Santa Croce. Ἡ ἀνακομιδὴ γενήσεται τῇ 27 τρέχοντος μηνός.

*** Ἡ πόλις τῆς Φλωρεντίας καὶ ἄλλην θὰ τελέσῃ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπίσημον ἑορτήν. Τὴν τρίτην Μαΐου θὰ παν-ηγυρίσῃ τὴν πεντακοσιετηρίδα τοῦ μεγάλου Φλωρεντιανοῦ γλύπτου Δονατέλλου, τοῦ θέντος τας βάσεις τῆς νεωτέρας γλυπτικῆς.

*** Ὁ κ. Σαρδού, ὁ γνωστὸς καὶ παρ' ἡμῖν δραματοποιὸς τῶν *Πειρατῶν*, συγγράφει νῦν δρᾶμα, ὅπερ παρασταθήσεται ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως τοῦ 1889. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ, τῷ κατ' ἐξοχὴν θεαματικῷ, ἀνελιχθήσονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰ ἐπισημότερα γεγονότα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, κληθήσεται δὲ τὸ ἔργον ὁ *Αἰὼν ἢ τὰ Ὀγδοήκοντα ἔννέα*.

*** Ἀπόπειρα προσηλυτισμοῦ, ἧς ἄγνωστον τὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ νέος Μαχδῆς δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν προσκαλεῖ αὐτὴν νὰ ἀσπασθῇ — ὄχι βέβαια αὐτὸν — τὴν ἀληθῆ πίστιν, ἀπαρνουμένη τὸν χριστιανισμόν. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀρνήσεως, ἀπειλεῖ ὅτι θὰ βαδίσῃ ἀμέσως κατὰ τῆς Αἰγύπτου. Ἴδωμεν τί θὰ ἀπαντήσῃ ἡ χριστιανικωτάτη ἄνασσα.

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

Τὸν ἐθνικὸν τῆς Ῥωσσίας ποιητὴν καὶ ὑμνητὴν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ῥωσσικοῦ λαοῦ Ἀλέξανδρον Ποῦσκιν δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ συγκινήσῃ ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἀγών. Διατρίβων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ Μεσημβρινῇ Ῥωσσίᾳ, καὶ ἰδίᾳ ἐν Ὀδησσῷ, μετὰ διαφέροντος ἀσυνήθους παρηκολούθει τὰ γινόμενα, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ βιογράφου αὐτοῦ κριτικοῦ Σκαμπιτζέβσκη, κρατῶν συγχρόνως καὶ ἡμερολόγιον τῶν καθ' ἑκάστην ἐν Ἑλλάδι συμβαινόντων. Δυστυχῶς τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο, ὅπερ ἀναφέρει ὁ βιογράφος αὐτοῦ, ἀπώλετο· ἐσώθησαν ὅμως τεμάχιά τινα ἄλλα, ἔμμετρα καὶ πεζά, μαρτυροῦντα τὸν φιλελληνισμὸν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔτρεφε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν.

«Τὴν ἑσπέραν τῆς 2ας Ἀπριλίου (1821), γράφει ὁ ποιητὴς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ, διῆλθον παρὰ τῇ κυρίᾳ Ν. Δ., ἥτις εἶνε ἐξαίρετος ἑλληνίς. Ὡμιλήσαμεν περὶ τοῦ Ὑψηλάντου. Ἐκ τῶν πέντε ἑλλήνων μόνος ἐγὼ ὡμίλουν ὡς Ἕλλην. Οὐδεὶς ἤλπιζεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐγχειρήματος τῆς Ἑταιρείας. Πέποιθα ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ δρέψῃ δάφνας, καὶ τὰ δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια τούρκων θὰ καταλίπωσι τὴν ἀνθοῦσαν χώραν της εἰς τοὺς δικαίους κληρονόμους τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους. Μετὰ μεγάλης λύπης ἔμαθον ὅτι ὁ Βλαδιμηρέσκος δὲν ἔχει ἄλλα προσόντα, εἰμὴ ἀσυνήθη γενναιότητα, γενναιότητα ἣν ἄλλως ἔχει καὶ ὁ Ὑψηλάντης».

Τί ἄλλο ἢ ἀγὼν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνος καὶ ἔρωτα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν δηλοῦσιν αἱ ὀλίγαι αὗται γραμμαί, αἱ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του ῥιφθεῖσαι!

Ἀλλὰ καὶ τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ποιημάτιον, ὅπερ εὑρίσκομεν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκδόσει τῶν ἁπάντων του, νομίζομεν ὅτι δὲν ὑστερεῖ τῶν ποιημάτων διαφόρων ἄλλων φιλελλήνων ποιητῶν. Τὸ ποιημάτιον τοῦτο, ποιηθὲν τῷ 1822, ἔχει ἐν μεταφράσει ὡς ἑξῆς·

«Ἐγέρθητι, ὦ Ἑλλάς, ἐγέρθητι! Οὐχὶ ματαίως ἐντείνει τὰς δυνάμεις σου, οὐχὶ ματαίως ὑποκαίει τὸν πόλεμον ὁ Ὄλυμπος, ὁ Πίνδος καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

«Ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν παναρχαίων αὐτῶν κορυφῶν ἡ ἀρχαία ἐλευθερία ἐβλάστησε τὰ ἅγια τῶν Ἀθηνῶν μνημεῖα, τοὺς τάφους τοῦ Θησέως καὶ τοῦ Περικλέους.

«Ὦ χῶρα τῶν ἡρώων καὶ Θεῶν, διάρρηξον τὰ δουλικὰ δεσμὰ ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν φλογερῶν ᾀσμάτων τοῦ Τυρταίου, τοῦ Βύρωνος καὶ τοῦ Ῥήγα.»

Δὲν εἶνε νομίζομεν ἀνάγκη νὰ προσαγάγωμεν καὶ ἄλλα μαρτύρια, σταχυολογοῦντες ταῦτα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Ῥωσσίας ποιητοῦ καὶ φίλου τοῦ Βύρωνος. Ταῦτα ἀρκοῦσιν, ὅπως καταταχθῇ ὁ Ἀλέξανδρος Ποῦσκιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἀγνῶν φιλελλήνων.

Κ. Γ. Φλ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΤΙΝΕΛΛΗ

ΕΘΝΙΚαὶ ΕΙΚΟΝΕΣ

«Ὅπιος Ἕλληνας δὲν γνωρίζει καλὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μεγάλης ἐκείνης γενεᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν χρεωστεῖ τοῦ ἀνθρώπου τὰ δικαιώματα εἶνε περιττὸ ν' ἀνοίξῃ καὶ τὸ βιβλίο μου». Τοιαῦτα προτάσσει ὁ ποιητὴς τῶν *Εἰκόνων*, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του. Καὶ ἔχει δίκαιον· ὁ ἀγνοῶν τὴν ἱστορίαν, τὰ παθήματα καὶ τὰ κατορθώματα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἐπαναστάσεως εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ πόθεν ἔδρεψεν ὁ ποιητὴς τὰ ἄνθη, δι' ὧν στέφει τὰς εὐκλεεῖς αὐτῶν κορυφάς. Ἀλλ' ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου ἀντιφάσκει τότε πρὸς τὰ περιεχόμενά του, ἅτινα κυριολεκτικῶς εἶνε στέφανοι μᾶλλον ἢ εἰκόνες· τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὸν ποιητὴν ἀντὶ τοῦ εἰκονογράφου ν' ἀναδειχθῇ ἐνθουσιώδης ὑμνητής. Δὲν ζωγραφίζει ψαλτὴς μετ' αἰσθήματος τὰς ἐντυπώσεις, ἃς τὸ ἐνέπνευσεν ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἡρώων του. Ἐν ἑκάστῳ δὲ στίχῳ, ἐν ἑκάστῃ στροφῇ διαφαίνεται τὸ ἅγιον τῆς φιλοπατρίας αἴσθημα, ὅπερ πληροῖ τὴν καρδίαν του.

Προτάσσεται τῆς συλλογῆς ἀφιέρωσις *εἰς τὴν Ἑλλάδα*, ἐν ᾗ ὁ ποιητὴς φαίνεται κάπως ἀπαιτητικός, προσφωνῶν αὐτήν:

Κι' ἂν εὐτυχήσουν τ' ἄνθη μου νὰ σοῦ προσθέσουν κάλλη,
χαρὰ 'ς τοῦ Πίνδου τὴν κορφὴ χαρὰ 'ς τὸν Ἑλικῶνα,
ποὺ μυρωμένα τἄβγαλαν μ' ἀπαντοχὴ μεγάλη.

Εἶτα δ' ἕπονται αἱ 33 εἰκόνες, ὅλαι ὁμοιόμορφοι, ἐκ δεκατεσσάρων δεκαπεντασυλλάβων στίχων, μὲ ὁμοιοκαταληξίας ἀπαίστους καὶ οὐχὶ ἐξεζητημένας.

Τὰ ἄνθη ταῦτα, ὡς ἀρέσκεται νὰ τ' ἀποκαλῇ ὁ ποιητής, τὰ ὡσφράνθημεν ἓν πρὸς ἓν μετὰ στοργῆς. Τινὰ τούτων — διὰ νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν — εἶνε μὲν καλλίμορφα, ἀλλ' ἄοσμα, ὡς αἱ ξενικαὶ καμέλιαι· ἄλλα τοὐναντίον εἶνε εὐώδη, ἀλλὰ καθυστεροῦσι κατὰ τὴν μορφήν, εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ ἰδίᾳ ἡ γλῶσσα, ἐν ᾗ εἶσι γεγραμμένα, γλῶσσα ὑποστᾶσα τὴν ἐπίδρασιν ἄλλων προγενεστέρων ἐπανησίων ποιητῶν — ὁ κ. Μαρτινέλλης εἶνε ζακύνθιος — παρουσιάζουσα δὲ λέξεις δημώδεις ἐν καθαρευούσῃ περιβολῇ, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλα, ὡραῖα καὶ μοσχοβόλα πράγματι ἄνθη· ἐκ τούτων δὲ δὲν διστάζομεν νὰ δρέψωμέν τινα, ἵνα προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς μικρὰν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν ἀνθοδέσμην. Ἐν πρώτοις τρεῖς στίχους χαρακτηριστικωτάτους περὶ τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ ἀρκοῦσι καὶ οὗτοι μόνοι νὰ παραστήσωσιν ἀκριβῶς τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ φοβεροῦ τῶν Ἰωαννίνων σατράπου:

Σκλάβας υἱός, ἀνέβηκε τόσω ψηλά, ποὺ ἀσκέρι
δὲν θἄχε πλέον ἡ φοβερὴ Τουρκιὰ νὰ τὸν κρημνίσῃ,
ἂν ὁ οὐρανὸς δὲν τοῦπαιρνε τὰ σκέπαρο ἀπὸ τὸ χέρι.

Εἶτα τὴν ὡραίαν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ποίημα τῆς 25ης Μαρτίου, ἐν ᾗ τρυφερὰ καὶ πρωτότυπος ἐθνικὴ ἰδέα — μεθ' ἁλῆν τὴν γενομένην ἤδη ἐν τῷ θέματι τούτῳ κατανάλωσιν — ἀναδίδει τῆς συμπαθείας καὶ τῆς πίστεως τὸ ἄρωμα:

Τέτοιαν ἡμέρα· διάλεξεν ἡ σπλαχνικὴ Μαρία
νὰ εἴπῃ 'ς τὸν Κύριο τοῦ Παντός, ποὺ τἄφυγα ἐμψυχώνει,
«Ἐλάτε στὴν γῆ τοὺς χριστιανοὺς, ποὺ μ' ἄπειρη λατρεία
ἐφὰ γιορτάζουν σήμερα, πόση σκλαβιὰ πλακώνει!»

Ἔπειτα ζωηρὰν καὶ γοργὴν περὶ Διάκου στροφήν, ἐπίγραμμα ἄξιον νὰ χαραχθῇ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν Ἑλλήνων, μέχρις ὅτου χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ μνημείου, ὅπερ θὰ τῷ ἐγείρῃ μίαν ἡμέραν ἡ εὐγνωμοσύνη των:

Δὲν θέλει ὁ Διάκος τὴν ζωὴ δίχως σπαθὶ 'ς τὸ χέρι,
τὸν θάνατο δὲ σκιάζεται, τοὺς πόνους δὲν ψηφάει
ἔχει τὴν Πίστι του δροσιὰ 'ς τὴν φλόγα κοῦ τὸν λυδνεῖ.

Καὶ τέλος ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ περὶ τῶν *Συγγόρων* ποιήματος ἓν τετράστιχον, περιέχον ὅλας τὰς ἀδικίας ἃς ὑπέστη τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, καὶ ἀντὶ κατάρας κατ' αὐτῶν τὸ θλιβερὸν παράπονον, δι' οὗ θὰ στιγματίσῃ μίαν ἡμέραν τοὺς χρόνους ἡμῶν ἡ ἱστορία τοῦ μέλλοντος:

Μετροῦν τοῦ κόσμου οἱ δυνατοί, μιὰ χωριστὴ γωνιὰ
τῆς Γῆς ποὺ ἐλευθερώθηκε μὲ τρομερὸν ἀγῶνα,
καὶ λέγουν, καθὼς νάνιζεν εἰς δυὸ ἱερὰ εἰκόνα,
«Ἀκ εἶν' ἄλλοι λευθεριά, κ' ἔκεῖνε τυραννία!

Τοιαῦταί αἱ *Ἐθνικαὶ εἰκόνες*, αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ α' τεῦχος τῆς *Σειρᾶς τῶν ποιητικῶν ἔργων* τοῦ κ. Γεωργίου Μαρτινέλλη.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΕΝΩΣΕΩΣ,,

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1887. ΕΤΟΣ Δ', ΑΡΙΘ. 12.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ. Πλατεία ΚΕ' Μαρτίου, παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΜΕΤΑ ΔΕΛΤΙΟΥ
καὶ πωλεῖται λεπτ. 15. Παλαιὰ φύλλα λεπτ. 20.
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι δραχμαὶ 10. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 12.

ΤΙΜΗ ΑΓΓΕΛΙΩΝ. Ὁ στίχος ἁπαξ δρ. 1, δὶς 1.50. Διὰ πλειοτέρας καταχωρίσεις κατ' ἀποκοπήν.

ΤΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΤΗΣ
ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
Ἀποστέλλεται ἀντὶ λ. 28, ἐξωτ. 50
ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΚΑΖΑΖΗ
καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
ΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ
ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΑΙΚΑΙΟΥ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Ἕνεκα τῶν ἐνεργηθησομένων τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 19 τρ. ἐκλογῶν, θέλει κυκλοφορήσει μεταξὺ Πειραιῶς - Ἀθηνῶν - Μεγάρων, ἐκτὸς τῶν τακτικῶν, καὶ ἔκτακτος ἁμαξοστοιχία κατὰ τὸ ἑξῆς δρομολόγιον.

	Ἀγοδος	*Π. Μ.*
Ἐκ Πειραιῶς	ἀναχώρ.	8 »
εἰς Ἅγιον Ἰωάννην	ἄφιξις	8.6'
Ἐξ Ἀθηνῶν	ἀναχώρ.	9.15'
εἰς Κάτω Λιόσια	ἄφιξις	9.26'
» Καλύβια	»	10.19'
» Ἐλευσῖνα	»	10.30'
» Μέγαρα	»	11.20'
	Κάθοδος	*Μ. Μ.*
Ἐκ Μεγάρων	ἀναχώρ.	7
Ἐξ Ἐλευσῖνος	»	7.50'
» Καλυβίων	»	7.59'
» Ἄνω Λιοσίων	»	8.42'
» Κάτω Λιοσίων	»	8.52'
Εἰς Ἀθῆνας	ἄφιξις	9.2'
» Ἅγιον Ἰωάννην	»	9.24'
» Πειραιᾶ	»	9.34'

(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΜΠΑΝΟΣ
ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ. Ὁδὸς Πατησίων, Ἀριθ. 3. Ὧραι ἐπισκέψεως 9—12 π. μ. 2—5 μ. μ.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
Ἐξεδόθη τὸ τον Τεῦχος τοῦ
CORPUS JURIS CIVILIS
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
Περὶ τῆς περὶ κληρονομικῆς ἀγωγῆς.
Ἐὰν διὰ μέρος κληρόνομ. ἐγείρηται ἀγωγή.
Περὶ Πρᾳτωρικῆς ἀγωγῆς τῆς κληρονομίας.
Περὶ κατὰπιστευματικῆς ἀγωγῆς τῆς κληρονομίας.
Βιβλίον Ἕκτον Πανδεκτῶν.
Περὶ διεκδικήσεως πράγματος.

COMMERCIAL UNION — ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ.
Κεφάλαιον 62,500,000 φράγκων.
Ἐγκριθεῖσα διὰ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ
καὶ ἀναγνωρίζουσα τὰ Ἑλλ. Δικαστήρια.
Ἀσφαλίζει οἰκίας καὶ ἐμπορεύματα κατὰ τοῦ πυρός.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
Σ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ καὶ Α. ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ
Ὁδὸς Κολοκοτρώνη—Καρύτση

Ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς Σεπτεμβρίου
ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ
διὰ ξενοδοχεῖον ὁλόκληρος ἡ ἀπέναντι τοῦ Νέου Θεάτρου μεγάλη οἰκία Κανάκη. Πληροφορίαι παρὰ τῷ ἰδιοκτήτῃ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΕΑΤΟΚΗΡΙΑ
Ὡς γνωστόν, ἐν Πειραιεῖ λειτουργεῖ ἀπό τινος ἐργοστάσιον στεατοκηρίων, ἐφάμιλλον κατὰ πάντα τοῖς ἐν τῇ Δύσει. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο τοῦ κ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΑΡΩΝΗ παράγει καθ' ἑκάστην χιλιάδα δεμάτων (μάτζων) στεατοκηρίων καλῆς ποιότητος καὶ εὐθηνῶν, μὲ ἀβλαβὲς φῶς, καὶ διευθύνεται ὑπὸ τοῦ νέου κ. Κωνστ. Καρώνη, υἱοῦ, εἰδικῶς εἰς τὴν Εὐρώπην σπουδάσαντος τὸν κλάδον τοῦτον τῆς βιομηχανίας.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Καπνικαρέας, ἀριθ. 22
Εἰς τὸ κηροπλαστεῖον τοῦ ἰδίου κ. ΑΡΙΣΤ. ΚΑΡΩΝΗ

ΣΙΔΗΡ. ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ
Γραμμὴ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΝΑΥΠΛΙΟΥ
Ἄγοδος: Π. Μ. Ἐκ Πειραιῶς ὥρ. 7. Ἀθηνῶν 7.35' δι' Ἐλευσῖνος, Μεγάρων, Καλαμακίου, εἰς Κόρινθον 11.15'. Ἐκ Κορίνθου 12 διὰ Νεμέας, Μυκηνῶν εἰς Ἄργος 2.40'. Ναύπλιον 3.15'. Μύλους 3.35'. Μ. Μ. Ἐκ Πειραιῶς 12.40'. Ἀθηνῶν 1.15' μὲ σταθμεύσεις, ὅπως τὴν πρωΐαν. Εἰς Κόρινθον 5.
Κάθοδος: Π. Μ. Ἐκ Κορίνθου 10.15' μετὰ σταθμεύσεων εἰς Ἀθήνας 2.05', εἰς Πειραιᾶ 2.40'. Μ. Μ. Ἐκ Μύλων καὶ Ναυπλίου 12.10'. Ἄργους 12.45' μὲ σταθμεύσεις εἰς Κόρινθον 3.30'. Μ. Μ. Ἐκ Κορίνθου 4.10' μὲ σταθμεύσεις εἰς Ἀθήνας 8.05'. Εἰς Πειραιᾶ 8.25'.
Γραμμὴ ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΑΙΓΙΟΥ-ΠΑΤΡΩΝ
Ἐκ Κορίνθου δὶς τῆς ἡμέρας 11.40' π. μ. καὶ 5.20' μ. μ. εἰς Κιάτον, Ξυλόκαστρον καὶ Καμάρι ἐπιστρέφουσαι εἰς Κόρινθον τὴν 9.30' π. μ. καὶ 3.40' μ. μ. σταθμεύουσαι ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων καὶ εἰς 7 διαμέσους στάσεις.
ΣΗΜ. Μεταξὺ Μύλων, Ἄργους, Ναυπλίου λειτουργεῖ εἰδικὸν δρομολόγιον.
Ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω δρομολογίου ἐμπορικαὶ ἁμαξοστοιχίαι κυκλοφοροῦσι τρὶς τῆς ἑβδομάδος μεταξὺ Πειραιῶς, Κορίνθου, Ναυπλίου.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ καὶ ΚΟΤΖΙΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως ἐπὶ χάρτου Ἀγγλικοῦ Ἄης ποιότητος διαφανοῦς δραχ. 2.50 τὰ 100. Ἐπὶ ἰδίου χάρτου Βας ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100. Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ Ἐλαστικοῦ (Caoutsouk), παντὸς εἴδους καὶ μεγέθους. Ἐργοστάσιον Φακέλλων παντὸς μεγέθους. Μόνοι κάτοχοι τῶν καταστίχων Koenig und Ebahrdt, Ἀννοβέρου.

PIANOS ET ORGUES
de tous Facteurs – Autres Instruments
UNION MUSICALE
6, rue de Grammont, ci-devant Bd. St. Denis 18

ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΑ

Φυσιολογικόν. Τετάρτην καὶ Σάββατον 9—12 π. μ.
Ἀκρόπολις. Ἀνοικτὴ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.
Μουσεῖον Ἀκροπόλεως 9—12 π. μ. 2—4 μ. μ. Κατὰ Κυριακὴν μόνον π. μ. **Κεντρικὸν Μουσεῖον** 9—12 π. μ. 2—4 μ. μ. Τὴν Κυριακὴν μόνον μ. μ. **Συλλογαὶ Πολυτεχνείου.** 10—12 π. μ. 2—4 μ. μ. Ἐξαιροῦνται αἱ Κυριακαὶ καὶ Δευτέρα ἡ π. μ. Εἴσοδος δρ. 1. Τὸ Σάββατον δωρεάν. **Ἰδιωτικαὶ Συλλογαί.** Ἀάμπρου, Καραπάνου, Σλήμαν. Πρόσκλησις ἐπ' ἀδείᾳ.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ἄρειος Πάγος. Συνεδρίασις 10 π. μ. **Ἐφετεῖον.** 1ον Τμῆμα. Ἐφέσεις προξενικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀποφάσεων, κατὰ Τρίτην. 2ον Συνοπτικαί, Πέμπτην. 3ον Συνήθεις Παρασκευήν. **Πρωτοδικεῖον.** 1ον Τμῆμα. Συνήθεις κατὰ Τρίτην. 2ον Συνοπτικαί, Σάββατον. 3ον Ἐμπορικαὶ καὶ 4ον Ἐφέσεις, Τετάρτην. 5ον Ποινικαί, Δευτέραν, Πέμπτην, Παρασκευήν.
Ὧραι συνεδριάσεως 3ον Τμ. καὶ Πλημμελειοδικείου 10 π. μ. Τῶν ἄλλων 2 μ. μ. **Εἰρηνοδικεῖα.** Α'. Βορείου Πλευρᾶς. Τρίτην καὶ Σάββατον 9 π. μ. Β'. Δευτέραν καὶ Πέμπτην 2 μ. μ. Νοτίου Πλευρᾶς Παρασκευὴν 4 μ. μ. **Πταισματοδικεῖον.** Δευτέραν καὶ Πέμπτην 9 π. μ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Δύο ἀναγνωστήρια 9—12 π. μ. 2—4 μ. μ. πλὴν τῶν ἑορτῶν. Δανείζονται βιβλία Τετάρτην καὶ Σάββατον. **Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς.** Ἀναγνωστήριον 9—12 π. μ. καὶ 2—5 μ. μ. πλὴν τῶν ὡρῶν, καθ' ἃς συνεδριάζει ἡ Βουλή. Δανείζονται βιβλία κατὰ Σάββατον. **Βιβλιοθήκη Παρνασσοῦ.** Προσιτὴ εἰς τὰ μέλη, τοὺς συνδρομητὰς καὶ εἰς πάντα αἰτήσοντα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

54) **Ἐπιτομὴ πλήρους Φαρμακολογίας,** σταχυολογηθεῖσα παρὰ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν συγγραμμάτων ὑπὸ Β. Παπαθεοδώρου Μαντζουράνη, φοιτητοῦ τῆς ἰατρικῆς. Ἐκδότης Σ. Κ. Βλάσσος. Ἀθῆναι. Σχ. 16ον, σελ. 384.

55) **Συλλογὴ Νόμων καὶ Διαταγμάτων,** ἀφορώντων εἰς τὸν διοργανισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου καὶ Λιθογραφείου. Ἀθῆναι. Σχ. 16, σελ. 116.

56) **Φάουστ,** τραγῳδία Γκαῖτε, μεταφρασθεῖσα ἑλληνιστὶ ὑπὸ Ἀριστ. Προβελεγίου μετὰ 65 ξυλογραφημάτων καὶ 14 φωτογραφιῶν κατὰ Α. Κρέλιγγ. Ἀθῆναι. Κάρολος Μπὲκ ἐκδότης. Τεῦχος α' Σχ. 4ον, σελ. 32.

57) **Ἑρμηνεία τῶν Ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ** ὑπὸ Ἀποστόλου Μακράκη. Τόμος Α', περιέχων τὴν ἑρμηνείαν τῆς Α' Πεντηκοντάδος. Ἀθῆναι. Σχ. 8ον, σελ. 400.

Ἀγγέλλονται

Χειμώνανθοι, ἔμμετρα διηγήματα καὶ ποιήματα. Ἰωάννου Πολέμη.

Παιδικὰ Δραμάτια καὶ κωμῳδίαι ὑπὸ Ἀριστοτέλους Κουρτίδου.

Ἀπρίλιος		ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ	
Ἡμερομηνία			
Ν.	Ἰ.	Ἡμέρ.	Ἑορταί
30	18	Σάββ.	Ἰωάννου τοῦ ὁσίου.
1	19	Κυρ.	Τῶν Μυροφόρων. Παφνουτίου ἱερομάρ.
2	20	Δευτ.	Θεοδώρου ὁσίου τοῦ Τραχινᾶ.
3	21	Τρίτη	Ἰανουαρίου ἱερομάρτυρος.
4	22	Τετ.	Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
5	23	Πέμπτ.	Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρτυρος· ἀργία.
6	24	Παρ.	Σάββα τοῦ Στρατ. καὶ Ἐλισσάβετ.

Ἀνατολὴ 5.4'. Δύσις 6.50'. Μέγεθος ἡμέρας 13.46'.

ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

19 Ἀπριλίου. Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων. Ὅτε ὁ Κύριος περιήρχετο τὴν Γαλιλαίαν διδάσκων καὶ θαυματουργῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ, ὡς γνωστόν, καὶ διηκόνουν πολλαὶ γυναῖκες, ἃς εὐηργέτησεν. Αὗται δὲ ἔφερον τὰ μύρα εἰς τὸν τάφον, ἵνα ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ ἀπεκλήθησαν Μυροφόροι. Ἐκ τούτων ἀναφέρουσιν οἱ Εὐαγγελισταὶ Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν, Μαρίαν τὴν τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μητέρα, Σαλώμην τὴν μητέρα υἱῶν Ζεβεδαίου, Σωσάνναν κλπ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἑορτάζουσι καὶ οἱ πρώην ἐν κρυπτῷ ὄντες μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος Ἰωσὴφ καὶ Νικόδημος. Ὁ μὲν Νικόδημος ἦν ἐξ Ἱεροσολύμων, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνῆκεν εἰς τὸ τάγμα τῶν Φαρισαίων· ἦτο νομομαθὴς καὶ πεπαιδευμένος, ἐπίστευσε δὲ τῷ Χριστῷ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κηρύγματός του. Κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Διδασκάλου, φόρον εὐλαβείας καὶ ἀγάπης ἀποτίνων αὐτῷ, ἦλθε φέρων διάφορα ἀρώματα πολύτιμα. Ὁ δὲ Ἰωσὴφ ἦν ἐξ Ἀριμαθείας, πλούσιος καὶ εὐγενής, εἶχε δὲ τοῦ βουλευτοῦ τὸ ἀξίωμα. Μετὰ τὴν ἀποκαθήλωσιν τοῦ Κυρίου ἐκ τοῦ Σταυροῦ, ἐζήτησε τὸ σῶμά Του παρὰ τοῦ Πιλάτου καὶ ἔθαψεν αὐτὸ εἰς τὸν ἐν Γολγοθᾷ κῆπόν του, ἔνθα εἶχε λελαξευμένον τάφον.

23 Ἀπριλίου. Ἁγίου Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαιοφόρου. Ὅθεν ἦν Καππαδόκης τὸ γένος, εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ χιλιάρχου, ἐν πολέμοις δ' ἐγένετο λαμπρὸς καὶ τροπαιοφόρος, ἐξ οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβε. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Διοκλητιανοῦ μετὰ παρρησίας ὡμολόγησε τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἣν εἶχεν ἀσπασθῆ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας, ὑπέστη δὲ διὰ τοῦτο πολλὰς βασάνους, τῷ δὲ 298 μ. Χ. ἀπεκεφαλίσθη. Τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐκομίσθη εἰς τὴν ἐν Παλαιστίνῃ πόλιν Λύδδαν καὶ κατετέθη εἰς τὸν ἐκεῖ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐγερθέντα ναόν.

24 Ἀπριλίου. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τελεῖται ἡ μνήμη τῆς θαυματουργοῦ Ἐλισσάβετ, ἥτις, ἐν παρθενίᾳ βιώσασα καὶ κατατήξασα τὸ σῶμα πόνοις καὶ κακουχίαις, ἠξιώθη παρὰ τοῦ Θεοῦ τῆς χάριτος τοῦ θαυματουργεῖν.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθησαν οἱ ἑξῆς νόμοι: περὶ συστάσεως ἐπαρχιακῶν ὑποταμείων καὶ περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ταμείων νόμων, περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ ἐπιτηδευμάτων, περὶ ἐπιβολῆς ἐγγείου φόρου ἐπὶ τοῦ οἴνου, περὶ φόρου ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, περὶ πληρωμῆς εἰς χρυσὸν τῶν ἐξαγομένων ἢ μεταφερομένων Ἑπτανησιακῶν προϊόντων, περὶ φορολογίας τοῦ καπνοῦ καὶ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων διὰ τὸ ἔτος 1887. — Ὑπασπιστὴς τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὡρίσθη ὁ ταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ κ. Μιχ. Χόρς. — Διὰ Βασ. Διατάγματος ἐχορηγήθη παράτασις προθεσμίας μέχρι 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1891 διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ. — Ὑποπρόξενος τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας ἐν Κερκύρᾳ ἀνεγνωρίσθη ὁ κ. Th. Woodley. — Ἤρθη ἡ ἐπιβεβλημμένη κάθαρσις εἰς τὰς προελεύσεις ἐκ Κατάνης, ἐπετράπη δὲ ἡ ἐλευθέρα κοινωνία αὐτῶν μετὰ ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Τὴν προσεχῆ Δευτέραν ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια ἀπέργεται πρὸς περιοδείαν εἰς Πελοπόννησον. Τὸ δρομολόγιον ὅπερ θ' ἀκολουθήσῃ δὲν ὡρίσθη, οὐδὲ τ' ἀποτελέσοντα τὴν ἀκολουθίαν αὐτῆς πρόσωπα. — Μετὰ μεγάλης λαμπρότητος ἐτελέσθησαν ἐν Κερκύρᾳ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Καποδιστρίου. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Βουλῆς, τοῦ Βασιλέως, τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πολλῶν δήμων καὶ τῶν διαφόρων ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ σωματείων, καὶ πλῆθος λαοῦ. Πολλοὶ στέφανοι κατετέθησαν. Ὁ ἀνδριὰς ἐστήθη ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ ὡραίᾳ τῆς Κερκύρας πλατείᾳ. — Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἐπανελήφθησαν τὰ εἰς τὸ ῥίμμα γυμνάσια τοῦ πυροβολικοῦ. — Ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς περιηγεῖται μετὰ τῆς οἰκογενείας του διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος. — Αἱ ἕνεκα τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα διακοπεῖσαι ἐργασίαι τῆς Βουλῆς ἐπαναλαμβάνονται ἀπὸ τῆς προσεγοῦς ἑβδομάδος. — Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐγένετο σεισμὸς ἰσχυρὸς ἐν Κεφαλληνίᾳ, οὐδεμίαν ὅμως ζημίαν ἐπήνεγκε. Σεισμὸς ἐπίσης ἐγένετο καὶ ἐν Βώλῳ. — Λύκος πεινάλεος ἐφορμήσας κατὰ χωρικῶν ἔξωθεν τοῦ χωρίου Τάλγα τῆς ἐπαρχίας Βώλου, κατεξέσχισε περὶ τοὺς 15. — Ἡ ἐπὶ μῆνα διατρίψασα ἐνταῦθα Δανικὴ ἀρχαιολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἀποστολή, ἥτις πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐπεσκέψατο, ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν. — Παρεπέμφθησαν διὰ βασιλεύματος τοῦ Εἰσηγητοῦ τοῦ Α' Στρατοδικείου νὰ δικασθῶσι διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Πατσιοῦ οἱ Χατζηβασιλείου λοχαγός, Α. Μιχαὴλ ὑπολοχαγός, Λιβάνιος ἀνθυπολοχαγὸς καὶ τέσσαρες ὑπαξιωματικοί. — Ἐν τινι χωρίῳ παρὰ τὴν Χαλκίδα ἀνευρέθη καὶ κατεσχέθη ἄγαλμα γυναικός, τέχνης καλλίστης καὶ ἀρχαιοτάτης, παριστῶν, ὡς εἰκάζεται, τὴν Ἀρτέμιδα. — Ἐκομίσθησαν ἐνταῦθα καὶ παρεδόθησαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ἵνα καταπεθῶσιν εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, τὰ ἐν τῷ τάφῳ παρὰ τὸ Διμῆνι τοῦ Βώλου εὑρεθέντα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Κατὰ τὸν ὑποβληθέντα προϋπολογισμὸν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Κοινοβούλιον, τὸ περίσσευμα τοῦ μὲν λήξαντος ἔτους ὑπολογίζεται εἰς 770 χιλ. λιρῶν, τοῦ δὲ τρέχοντος εἰς 300 χιλ. λιρ. μετὰ τὴν ἐλάττωσιν φόρων τινῶν. — Ὁ γάλλος ἀστυνόμος Schnoebel συνελήφθη ἐπὶ γερμανικοῦ ἐδάφους καὶ μετηνέχθη εἰς Μέτς. Ἤδη δέ, τῇ συνεννοήσει ἀμφοτέρων τῶν Κρατῶν τούτων, ἐνεργοῦνται ἀνακρίσεις, ἵνα βεβαιωθῇ ἂν ἐκτελῶν ὑπηρεσίαν καὶ τῇ συναινέσει τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν εἰσῆλθεν ὁ ἀστυνόμος εἰς γερμανικὸν ἔδαφος, ἢ ἦτο ἁπλῶς πρόκλησις ἢ σύλληψις αὐτοῦ. — Ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων ἐψηφίσθη τὸ περὶ τῆς Ἰρλανδίας ἀγροτικὸν νομοσχέδιον τῆς Κυβερνήσεως. — Ὁ εἰς Μασσάβαν ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως στρατηγὸς Σαλέττα, ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸν ἀνακληθέντα στρατηγὸν Ζένέ, ἐζήτησεν ἐπικουρίας. — Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ἐξέρραγη πυρκαϊὰ τὸ παρελθὸν Σάββατον, ἥτις ἀπετέφρωσε 560 οἰκίας καὶ 260 καταστήματα παντὸς εἴδους. Ἡ συνοικία αὕτη ᾠκεῖτο κατὰ μέγιστον μέρος ὑπὸ ὁμογενῶν. Αἱ ζημίαι ὑπερβαίνουσι τὸ 5,000,000 φράγκα. Ἑτέρα πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε τὴν αὐτὴν νύκτα ἐν Τσαρσαμπᾷ 40 οἰκίας καὶ καταστήματα.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ, ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ κλπ.

Εἰς τὰς ἀμπέλους τοῦ δήμου Νεμέας τῆς Κορίνθου προξενεῖ σπουδαίας ζημίας ὁ μικρὸς σκώληξ «Ἴπας», ὅστις ὑφίστατο μὲν ἀπὸ ἐτῶν, ἀλλ' ἤδη ἐπολλαπλασιάσθη. — Εἴς τι ἐν τῷ λιμένι Πατρῶν ἱστιοφόρον ἐξερράγη πυρκαϊά, ἀναφλεχθέντος τοῦ ἐν αὐτῷ θείου. Ὁ πλοίαρχος ἐξήγαγε πρὸς τὴν ξηρὰν καὶ ἐβύθισεν αὐτό, πρὸς σωτηρίαν τοῦ τε πλοίου καὶ τῶν ἐμπορευμάτων. — Κατὰ τὴν ἄρτι δημοσιευθεῖσαν στατιστικὴν τῆς ἐν τῷ Δουνάβει ναυτιλιακῆς κινήσεως κατὰ τὸ 1886, τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ Ἀγγλία, ἧς 564 ἀτμόπλοια διέπλευσαν τὸν ποταμόν, τὴν δὲ δευτέραν ἡ Ἑλλάς, ἧς 61 ἀτμόπλοια καὶ 201 ἱστιοφόρα διέπλευσαν τὸν ποταμόν, ἔχοντα χωρητικότητα τόννων 102,591. Μετὰ τὰ δύο ταῦτα Κράτη τάσσονται ἡ Αὐστρία, ἡ Γαλλία, Ῥωσσία κλπ. — Ἡ Πανελλήνιος Ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρεία ναυπηγεῖ ἐν Γλασκώβῃ τρία ἀτμόπλοια, τὴν «Θρᾴκην», τὴν «Ἰωνίαν» καὶ τὴν «Ἀλβανίαν», ἐξ ὧν τὰ δύο πρῶτα καθειλκύσθησαν ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν. — Πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος κατέπεσαν κατὰ τὸ τελευταῖον ἐφήμερον βροχαὶ ἄφθονοι, ὠφελιμώτατα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τῇ γεωργίᾳ ἰδίως καὶ τῇ κτηνοτροφίᾳ. — Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐναυάγησαν ἐν Ἑλλησπόντῳ τὰ ἱστιοφόρα «Ἅγιος Γεώργιος» ἡμιολία τοῦ ἐξ Ἄνδρου πλοιάρχου Σ. Πολέμη καὶ τὸ τρεχαντήριον «Σπέτσαι» τοῦ ἐκ Σπετσῶν κ. Καλκάμη.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σ. Τ. Ὁ ἀποθανὼν πρό τινος γάλλος δημοσιογράφος Παῦλος Δαλλόζ ἦτο υἱὸς τοῦ ὁμωνύμου νομοδιδασκάλου καὶ οὐχὶ ὁ ἴδιος. Μ. Α. Καλκοῦττα. 1ος κείθος στέλλονται, ὅθος μὲ τὸ ἑπόμενον μετ' ἐπιστολῆς καὶ εὐχαριστηρίων. Ι. Κ. Νικολάϊεφ. Τὸ φύλλον ἐστάλη καὶ πάλιν. Πέμψατε ἀλλ' οὐχὶ δι' ἐπιστολῆς ἐπὶ συστάσει. Ε. Ρ. Ὀδησσόν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς διαθέσεις. Θὰ σᾶς γράψωμεν πάλιν. Δ. Τ. Μήπως δὲν ἀναφέρονται σχετικὰ καὶ ὑπὸ τῶν μεγάλων συγγραφέων; Μήπως ὁ Ὅμηρος δὲν ἀναφέρει ὅτι ἐπαχύνετο χὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μενελάου, καὶ μήπως ὁ Πλίνιος δὲν λέγει ὅτι τὴν τέχνην τοῦ παχύνειν τὰ πουλερικὰ ἐφεῦρον οἱ πρῶτοι τῆς Δήλου κάτοικοι; Ἔχετε πλήρη ἐλευθερίαν. Ἀλλὰ τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται πλέον. Γ. Μ. Καλαράσιον. Ἐστάλη τὸ φύλλον ὡς δεῖγμα. Τὰ λοιπὰ μετὰ τὴν λῆψιν τῆς συνδρομῆς. Ὅρος ἀπαράβατος διὰ τοὺς νεωστὶ ἐγγραφομένους. Δημοτικῷ, Πάτρας. Τὸ μὲν διήγημα ἀκατάλληλον, τὸ δὲ μυθιστόρημα, περὶ οὗ ὑπὸ ἄλλο ὄνομα ἐρωτᾶτε, δὲν δύναται οὐδὲ νὰ ἐκτιμηθῇ ἐρήμην, οὐδὲ νὰ διατιμηθῇ συνεπῶς. Μ. Μ. Σμύρνην. Ἐὰν ἦτο ὀλιγώτερον θεωρητικὸν καὶ ἐβασίζετο ἐπὶ γεγονότων χαρακτηριστικῶν, θὰ ἦτο τότε καὶ αὐτὸ καὶ ἡ συνέχειά του μᾶλλον εὐπρόσδεκτα. Μ. Λευκωσίαν. Ἔχει καλῶς. Διὰ τὴν φωτογραφίαν ὅμως... δὲν ὑπάρχει τοιαύτη. Ἀργότερα μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως. 15 λέπτῳ. Εἶσθε βεβαίως ὁ Ι. Α. Χ. ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος ἐνοήσαμεν. Διατί ἠρνήθητε τότε νὰ γνωρισθῆτε; Τὰ σταλέντα εἶνε πολὺ ἐκείνου κατώτερα· ἤξιζε μόνον τό:

Ὅταν τὴ χαρά σου χάσῃς, νὰ τὴν εὕρῃς μὴ ζητήσῃς,
γιατὶ εἶνε σὰν νὰ θέλῃς τὴ σκιά σου νὰ πηδήσῃς,

Μ. Α. Ἐλήφθη καὶ ἀναμένει τὴν σειράν της. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀνθέμιδι. Π. Α. Μία ἄρρην μετοχὴ σᾶς ἐπρόδωκεν. Ἀν ὡς κυρία εἴχετε τόσην ὑπομονήν, ὡς ἀνὴρ δὲν ἔχετε ἐπίσης ὀλίγην;